

ČEP

1. kapitola

1 2Kr 24,1nn

2 2Kr 24,13n

2Pa 36,6n

:Jr 36,29–31;

:Gn 11,2

Za 5,11;

Ezd 1,7

:1S 5,2

3 2Kr 20,18

4 Iz 39,7

7 :Gn 41,45

8 1Mak 1,62n

:Lv 11

1K 10,20n

9 :Gn 39,21

17 :Jb 32,8;

Ez 28,3

Da 2,26nn

5,12.17

2. kapitola

1 :Da 4,2

Gn 41,8

2 :Da 4,3

5 Da 3,29

6 :Da 5,7

DANIEL

VE ZKOUŠKÁCH VÍRY

Daniel a jeho druhové

*Bůh chrání věrné judské jinochy
na Nebúkadnesarově dvoře
a dá jim moudrost nad jiné.*

1 Ve třetím roce kralování Jójakíma, krále judského, přitáhl Nebúkadnesar, babylónský král, k Jeruzalému a oblehl jej. **2** Panovník *Hospodin* mu vydal do rukou judského krále Jójakíma a část nádob Božího domu. *Nebúkadnesar* je dopravil do země Šineáru, do domu svého božstva; nádoby dal dopravit do klenotnice svého boha.

3 Pak rozkázal král Ašpenazovi, vrchnímu nad dvořany, aby přivedl z Izraelců, a to z královského potomstva a ze šlechty, **4** jinochy bez jakékoli vady, pěkného vzhledu, zběhlé ve veškeré moudrosti, kteří si osvojili poznání, rozumějí *všemu* vědění a jsou schopni stávat v královském paláci a naučit se kaldejskému písémnictví^a a jazyku. **5** Král pro ně určil každodenní příděl z královských lahůdek a z vína, které *pil* při svých hodech, a dal je vychovávat po tři roky. Po jejich uplynutí měli stávat před králem. **6** Z Judejců byli mezi nimi Daniel, Chananjáš, Míšael a Azarjáš. **7** Velitel dvořanů jim změnil jména: Danielovi dal *jméno* Beltšasar, Chananjášovi Šadrak, Míšaelovi Měšak a Azarjášovi Abed-nego. **8** Ale Daniel si předsevzal, že se neposkvrní královskými lahůdkami a vínem, které *pil* král při svých hodech. Požádal velitele dvořanů, aby se nemusel poskvrňovat. **9** A Bůh dal Danielovi *dojít* u velitele dvořanů milosrdenství a slitování. **10** Velitel dvořanů však Danielovi řekl: „Bojím se krále, svého pána, který vám určil pokrm a nápoj. Když uvidí, že jste v tváři přepadlejší než jinoši z vašich řad, připravíte mě u krále o hlavu.“ **11** Daniel tedy navrhl opatrovníkovi, kterého určil velitel dvořanů nad Danielem, Chananjášem, Míšaelem a Azarjášem: **12** „Zkus to se svými služebníky po deset dní. Ať nám dávají k jídlu zeleninu a k pití vodu. **13** Potom porovnáš vzhled náš a vzhled jinochů, kteří jedli královské lahůdky, a učiň se svými služebníky podle toho, co uvidíš.“ **14** *Opatrovník* je v té věci vyslyšel a zkusil *to* s nimi po deset dní. **15** Po uplynutí deseti dnů se ukázalo, že jejich vzhled je lepší; byli statnější než ostatní jinoši, kteří jedli královské lahůdky. **16** *Opatrovník* tedy odnášel jejich

PROROCTVÍ
DANIELE PROROKA.

KAPITOLA 1.

*Vzat jsa ke dvoru královskému Daniel
s tovaryši svými, 8. věrnost Bohu zachoval,
17. a jsa zvláštními dary od Boha obdařen,
pro ně u téhož dvoru vzácný učiněn.*

1 Léta třetího kralování Joakima krále Judského, ***přitáhl** Nabuchodonozor král Babylonský k Jeruzalému, a oblehl jej.

2 I vydal Pán v ruku jeho Joakima krále Judského, a něco nádobí domu Božího. Kterýž zavezl je do země Sinear, do domu boha svého, a nádobí to dal vnést do domu pokladu boha svého.

3 Rozkázal také král Ašpenazovi, správci dvořanů svých, aby přivedl z synů Izraelských, z ***semene** královského a z knížat,

4 Mládence, na nichž by nebylo žádné poškrvny, a krásného obličejce, a vtipné ke vší moudrosti, a schopné k umění i k nabývání jeho, a v kterýchž by byla síla, aby stávali na palácu královském, a učili se liternímu umění a jazyku Kaldejskému.

5 I nařídil jim král odměřený pokrm na každý den z stolu královského, i vína, kteréž on sám pil, a aby je *tak* choval za tři léta, a po dokonání jich aby stávali před králem.

6 Byli pak mezi nimi z synů Juda: Daniel, Chananiáš, Mizael a Azariáš.

7 I dal jim správce dvořanů jména. Nazval Daniele Baltazarem, Chananiáše pak Sidrachem, a Mizaele Mizachem, a Azariáše Abdenágem.

8 Ale Daniel uložil v srdci svém, aby se neposkvrňoval pokrmem z stolu královského, a vínem, kteréž král pil. Pročež hledal toho u správce nad dvořany, aby se nemusil poskvrňovati.

9 I způsobil Bůh Danielovi milost a lásku u správce nad dvořany.

10 A řekl správce nad dvořany Danielovi: Já se bojím pána svého krále, kterýž vyměřil pokrm váš a nápoj váš, tak že uzřel-li by, že tváře vaše opadlejší jsou, nežli mládenců těch, kteříž podobně jako i vy chování býti mají, způsobilé mi to u krále, že přijdu o hrdlo.

11 I řekl Daniel služebníku, kteréhož ustanovil správce dvořanů nad Danielem, Chananiášem, Mizaelem a Azariášem:

12 Zkus, prosím, služebníků svých za deset dní, a nechť se nám vaření dává, kteréž bychom jedli, a voda, kterouž bychom pili.

13 A potom nechť se spatří před tebou tváře naše a tváře mládenců, kteříž jírají pokrm z stolu krá-

- lovského, a jakž uhlédáš, učiň s služebníky svými.
- 14I uposlechl jich v té věci, a zkusil jich za deset dní.
- 15Po skonání pak desíti dnů spatříno jest, že tváře jejich byly krásnější, a byli tlustší na těle než všickni mládenci, kteříž jídali pokrm z stolu královského.
- 16Protož služebník brával ten vyměřený pokrm jejich, a víno nápoje jejich, a dával jim vaření.
- 17Mládence pak ty čtyři obdařil Bůh povědomostí a rozumností ve všelikém literním umění a moudrostí; nadto Danielovi dal, aby rozuměl všelikému vidění a snům.
- 18A když se dokonali dnové, po kterýchž rozkázal král, aby je přivedli, přivedl je správce dvořanů před Nabuchodonozora.
- 19I mluvil s nimi král. Ale není nalezen mezi všemi těmi, jako Daniel, Chananiáš, Mizaël a Azariáš. I stávali před králem.
- 20A ve všelikém slovu moudrosti a rozumnosti, na kteréž se jich doptával král, našel je desetkrát zběhlejší nade všechny mudrce a hvězdáře, kteříž byli ve všem království jeho.
- 21I zůstával *tu* Daniel až do léta prvního Cýra krále.

KAPITOLA 2.

Sen, jehož mudrci Babylonští nemohli ku paměti přivésti, 13. Daniel maje to od Boha zjevené, Nabuchodonozorovi připomenul i vyložil, 46. i zvýšení na to s tovaryši svými došel.

- 1Léta pak druhého kralování Nabuchodonozora měl Nabuchodonozor *sen, a děsil se duch jeho, až se tudy i ze sna protrhl.
- 2I rozkázal král svolati mudrce, a hvězdáře i kouzelníky a Kaldejské, aby oznámili králi sen jeho. Kterížto přišli, a postavili se před králem.
- 3Tedy řekl jim král: Měl jsem sen, a předěsil se duch můj, tak že nevím, jaký to byl sen.
- 4I mluvili Kaldejští králi Syrsky: Králi, na věky buď živ. Pověz sen služebníkům svým, a oznámímeť výklad.
- 5Odpověděl král a řekl Kaldejským: Ten sen mi již z paměti vyšel. Neoznámíte-li mi snu i výkladu jeho, na kusy rozsekáni budete, a domové vaši v záchody obráceni budou.
- 6Pakli mi sen i výklad jeho oznámíte, *daru, odplaty a slávy veliké důjete ode mne. A protož sen i výklad jeho mi oznamte.
- 7Odpověděli po druhé a řekli: Nechať král sen poví služebníkům svým, a výklad jeho oznámíme.
- 8Odpověděl král a řekl: Jistotně rozumím tomu, že naschvál odtahujete, vidouce, že mi vyšel z paměti ten sen.

lahůdky a víno, které měli pít, a dával jim zeleninu. 17A Bůh dal těm čtyřem jinochům vědění a zběhlost ve veškerém písemnictví^a a moudrosti. Danielovi dal nadto porozumět všem viděním a snům. 18Po uplynutí doby, kdy podle králova nařízení měli být předvedeni, přivedl je velitel dvořanů před Nebúkadnesara. 19Král s nimi rozmlouval a žádný mezi nimi nebyl shledán takový jako Daniel, Chananjáš, Míšael a Azarjáš. Proto stávali před králem.

20Pokud šlo o porozumění moudrosti, které od nich král vyžadoval, shledal, že desetkrát předčí všechny věstce a zaklínače, kteří byli v celém jeho království. 21A Daniel *tam* zůstal až do prvního roku vlády krále Kýra.

Nebúkadnesarův sen

Daniel vyloží Nebúkadnesarovi sen o podivné soše, se kterým si nevěděli rady babylónští mudrci.

2 1Ve druhém roce svého kralování měl Nebúkadnesar sen. Rozrušil se a nemohl spát. 2Král tedy rozkázal zavolat věstce, zaklínače, čaroděje a hvězdopravce, aby mu pověděli, co se mu zdálo. I přišli a postavili se před králem. 3Král jim řekl: „Měl jsem sen a jsem rozrušen; chci ten sen znát.“ 4Hvězdopravci promluvili ke králi aramejsky:

„^bKráli, navěky buď živ! Pověz svým služebníkům ten sen a my *ti* sdělíme výklad.“ 5Král hvězdopravcům odpověděl: „Mé slovo je příkaz: Jestliže mi neoznámíte sen a jeho výklad, budete rozsekáni na kusy a z vašich domů se stane hnojiště. 6Jestliže mi však sen a jeho výklad sdělíte, dostane se vám ode mne darů, odměny a velké pocty. Sdělte mi tedy sen a jeho výklad!“ 7Odpověděli znovu: „Ať král poví svým služebníkům sen a my sdělíme výklad.“ 8Král odpověděl: „Já vím jistě, že chcete získat čas, protože

^a Dosl.: knize; míní se jak znalost klínopisu, tak babylónská učenost zachycená písemně.

^b Text pokračuje aramejsky (2,4–7,28).

BKR

Kapitola 1.

1 *2 Král. 24,10.

3 *2 Král. 20,18.

Kapitola 2.

1 *1 Mojž. 41,1.

6 *v. 48.

ČEP

11 :Da 5,11.14
 17 :Da 1,6
 18 :Mt 18,19
 19 :Nu 12,6
 20 Ž 72,18
 106,48 113,2
 :1Pa 29,10
 Jb 1,21
 21 :Sk 1,7;
 Da 5,20n;
 :Da 1,17
 22 vv. 2,28n
 Jb 12,22;
 Ž 139,12;
 :J 1,5
 Jk 1,17
 26 Da 1,7
 28 v. 22;
 Da 10,14
 29 :Gn 40,8
 30 :Gn 41,16
 32 vv. 38–40
 33 vv. 41–43
 34 vv. 44n;
 :Mt 21,44
 35 Ž 1,4;
 :Iz 2,2
 37 :Ez 26,7
 38 Jr 27,6
 28,14
 40 :Da 7,7.23

vidíte, že mé slovo je příkazem: **9**Jestliže mi ten sen neoznámíte, čeká vás jediný rozsudek. Dohodli jste se, že mi budete říkat lživé a zlé věci, dokud se nezmění čas. A proto mi řekněte ten sen a poznám, že jste schopni sdělit mi i výklad.“ **10**Hvězdoppravci králi odpověděli: „Není na zemi člověka, který by dovedl sdělit to, co král rozkázal. Nadto žádný velký a mocný král nežádal od žádného věštce, zaklínače nebo hvězdoppravce takovou věc. **11**Věc, kterou král žádá, je těžká a není nikoho jiného, kdo by ji králi sdělil, mimo bohy, kteří nepřebývají mezi smrtelníky.“ **12**Král se proto rozhněval, velice se rozzlobil a rozkázal všechny babylónské mudrce zahubit. **13**Když byl vydán rozkaz a mudrci byli zabíjeni, hledali též Daniela a jeho druhy, aby byli zabiti.

14Tedy se Daniel rozvážně a uvážlivě obrátil na Arjóka, velitele královny tělesné stráže, který vyšel zabít babylónské mudrce. **15**Otázal se Arjóka, králova zmocněnce: „Proč je králův rozkaz tak přísný?“ Arjók Danielovi tu věc oznámil. **16**Daniel vešel ke králi a prosil *ho*, aby mu dal určitou dobu, že králi ten výklad sdělí.

17Pak Daniel odešel do svého domu a oznámil tu věc svým druhům, Chananiášovi, Míšaelovi a Azariášovi. **18**Vyzval je, aby prosili Boha nebes o slitování ve věci toho tajemství, aby Daniel a jeho druhové nebyli zahubeni se zbytkem babylónských mudrců. **19**I bylo to tajemství Danielovi zjeveno v nočním vidění. Daniel dobrořečil Bohu nebes. **20**Promlouval takto:

„Požehnáno buď jméno Boží od věků až na věky.

Jeho je moudrost i bohatýrská síla.

21On mění časy i doby,
 krále sesazuje, krále ustanovuje,
 dává moudrost moudrým,
 poznání těm, kdo mají rozum.

22Odhaluje hlubiny a skryté věci,
 poznává to, co je ve tmě,
 a světlo s ním bydlí.

23Tobě, Bože otců mých, chci vzdávat čest
 a chválu,
 neboť jsi mi dal moudrost a bohatýrskou sílu.

Oznámils mi nyní, oč jsme tě prosili,
 oznámil jsi nám královu záležitost.“

24Daniel tedy vešel k Arjókovi, kterého král ustanovil, aby zahubil babylónské mudrce. Přišel a řekl mu toto: „Babylónské mudrce nehub! Uved mě před krále, sdělím králi výklad.“

9Neoznámíte-li mi toho snu, jistý jest ten úsudek o vás. Nebo řeč lživou a chytrou smyslili jste sobě, abyste mluvili přede mnou, ažby se čas proměnil. A protože sen mi povězte, a zvím, budete-li mi moci i výklad jeho oznámiti.

10Odpověděli Kaldejsí králi a řekli: Není člověka na zemi, kterýž by tu věc králi oznámiti mohl. Nadto žádný král, kníže neb potentát takové věci se nedoptával na žádném mudrci a hvězdáři aneb Kaldeovi.

11Nebo *ta* věc, na niž se král ptá, nesnadná jest, a není jiného, kdo by ji oznámiti mohl králi, kromě bohů, kteříž bydlení s lidmi nemají.

12Z té příčiny rozlílil se král a rozhněval velmi, a přikázal, aby zhubili všecky mudrce Babylonské.

13A když vyšel ortel, a mudrci mordováni byli, hledali i Daniele a tovaryšů jeho, aby zmordováni byli.

14Tedy Daniel odpověděl moudře a opatrně Ariochovi, hejtmanu nad žoldnéři královskými, kterýž vyšel, aby mordoval mudrce Babylonské.

15A odpovídaje, řekl Ariochovi, hejtmanu královskému: Proč ta výpověď náhle vyšla od krále? I oznámil tu věc Arioch Danielovi.

16Pročž Daniel všed, prosil krále, aby jemu prodlel času k oznámení výkladu *toho* králi.

17A odšed Daniel do domu svého, oznámil tu věc Chananiášovi, Mizaelovi a Azariášovi, tovaryšům svým,

18Aby se za milosrdenství modlili Bohu nebeskému příčinou té věci tajné, a nebyli zahubeni Daniel a tovaryši jeho s pozůstalými mudrci Babylonskými.

19I zjevena jest Danielovi u vidění nočním ta věc tajná. Pročž Daniel dobrořečil Bohu nebeskému.

20Mluvil *pak* Daniel a řekl: Buď jméno Boží požehnáno od věků až na věky, nebo moudrost a síla jeho jest.

21A on proměňuje časy i chvíle; ssazuje *krále, i ustanovuje krále; dává moudrost moudrým a umění majícím rozum.

22On zjevuje věci hluboké a skryté; zná to, což jest v temnostech, a světlo s ním přebývá.

23Ó Bože otců mých, teď oslavuji a chválím, že jsi mne moudrostí a silou obdařil, ovšem nyní, že jsi mi oznámil to, čehož jsme žádali od tebe; nebo věc královu oznámil jsi nám.

24A protože Daniel všel k *Ariochovi, kteréhož ustanovil král, aby zhubil mudrce Babylonské. A přišed, takto řekl jemu: Mudrců Babylonských nezahlazuj; uved mne před krále a výklad ten oznámím.

25Tedy Arioch s chvátáním uvedl Daniele před krále, a takto řekl jemu: Našel jsem muže z zajatých synů Judských, kterýž výklad ten králi oznámí.

26Odpověděl král a řekl Danielovi, jehož jméno

BKR

21 *k. 4,14.22.29.

24 *v. 14.

29 *v. 22.

30 *1 Mojž. 41,16.

37 *Ezech. 26,7.

38 *Jer. 27,6;

28,14.

bylo Baltazar: Budeš-liž ty mi moci oznámiti sen, kterýž jsem viděl, i výklad jeho?

27Odpověděl Daniel králi a řekl: Té věci tajné, na niž se král doptává, nikoli nemohou mudrci, hvězdáři, věštcí a hadači králi oznámiti.

28Ale však jest Bůh na nebi, kterýž zjevuje tajné věci, a *on* ukázal králi Nabuchodonozorovi, co se díti bude v potomních dnech. Sen tvůj, a což jsi ty viděl na ložci svém, toto jest:

29Tobě, ó králi, na mysl přicházelo na ložci tvém, co bude potom, a ten, kterýž *zjevuje tajné věci, ukázal to, což budoucího jest.

30Strany pak mne, ne *skrze moudrost, kteráž by při mně byla nade všecky lidi, ta věc tajná mně zjevena jest, ale skrze modlitbu, aby ten výklad králi oznámen byl, a *ty* myšlení srdce svého abys zvěděl.

31Ty králi, viděl jsi, a aj, obraz nějaký veliký, (obraz ten byl znamenitý a blesk jeho náramný), stál naproti tobě, kterýž na pohledění byl hrozný.

32Toho obrazu hlava byla z zlata výborného, prsy jeho a ramena jeho z stříbra, a břicho jeho i bedra jeho z mědi,

33Hnátové jeho z železa, nohy jeho z částky z železa a z částky z hlíny.

34Hleděls na to, až se utrhl kámen, kterýž nebýval v rukou, a udeřil obraz ten v nohy jeho železné a hliněné, a potřel je.

35A tak potřáno jest spolu železo, hlina, měď, stříbro i zlato, a bylo to všecko jako plevy z placu letního, a zanesl to vítr, tak že místa jejich není nalezeno. Kámen pak ten, kterýž udeřil v obraz, učiněn jest horou velikou, a naplnil všecku zemi.

36Toť jest ten sen. Výklad jeho také povíme králi:

37Ty králi, jsi *král králů; nebo Bůh nebeský dal tobě království, moc a sílu i slávu.

38A všeliké místo, na němž přebývají synové lidští, *zvěř polní i ptactvo nebeské dal v ruku tvou, a pánem tě ustavil nade všemi těmi věcmi. Ty jsi ta hlava zlatá.

39Ale po tobě povstane království jiné, nižší než tvé, a jiné království třetí měděné, kteréž panovati bude po vši zemi.

40Království pak čtvrté bude tvrdé jako železo. Nebo jakož železo drobí a zemdlévá všecko, tak pravím, jako železo, kteréž potírá všecko, *i ono* potře a potříská všecko.

41Že jsi pak viděl nohy a prsty z částky z hlíny hrncířské a z částky z železa, království rozdílné znamená, v němž bude něco mocnosti železa, tak jakž jsi viděl železo smíšené s hlinou ničemnou.

42Ale prstové nohy z částky z železa a z částky z hlíny *znamena*jí království z částky mocné a z částky ku potřetí snadné.

25Arjók neprodleně uvedl Daniela před krále a řekl mu: „Našel jsem muže z judských přesídlenců, který králi oznámí výklad.“ 26Král oslovil Daniela, který měl jméno Beltšasar: „Jsi schopen oznámit mi sen, který jsem měl, a jeho výklad?“ 27Daniel králi odpověděl: „Tajemství, na které se král ptá, nemohou králi sdělit ani mudrci ani zaklínači ani věštcí ani planetáři. 28Ale je Bůh v nebesích, který odhaluje tajemství. *On* dal králi Nebúkadnesarovi poznat, co se stane v posledních dnech. Toto je sen, totiž vidění, *kte*rá ti *pro*šla hlavou na tvém lůžku:

29Tobě, králi, vyvstaly na lůžku starosti o to, co se v budoucnu stane, a ten, který odhaluje tajemství, ti oznámil, co se stane. 30Já pak *to* nemám z moudrosti, které bych měl více než ostatní živé bytosti, ale to tajemství mi bylo odhaleno, aby výklad byl králi oznámen a abys poznal myšlení svého srdce. 31Ty jsi, králi, viděl jakousi velikou sochu. Byla to obrovská socha a její lesk byl mimořádný. Stála proti tobě a měla strašný vzhled. 32Hlava té sochy byla z ryzího zlata, její hrud' a paže ze stříbra, břicho a boky z mědi, 33stehna ze železa, nohy dílem ze železa a dílem z hlíny. 34Viděl jsi, jak se bez zásahu rukou utrhl kámen a udeřil do železných a hliněných nohou sochy a rozdrtil je, 35a rázem bylo rozdrčeno železo, hlína, měď, stříbro i zlato, a byly jako plevy na mlatě v letní *době*. Odnesl je vítr a nezbylo po nich ani stopy. A ten kámen, který do sochy udeřil, se stal obrovskou skálou a zaplnil celou zemi. 36Toto je sen. Též jeho výklad řekneme králi: 37Ty, králi, jsi král králů. Bůh nebes ti dal království, moc, sílu a slávu. 38A všechna *místa*, kde bydlí lidé, polní zvěř a nebeské ptactvo, dal ti do rukou a dal ti moc nad tím vším. Ty jsi ta zlatá hlava. 39Po tobě povstane další království^c, nižší než tvé, a pak další, třetí království^d, měděné, které bude mít moc nad celou zemí. 40Čtvrté království^e bude tvrdé jako železo, neboť železo drtí a drolí vše, a to království jako železo, které tříští všechno, bude drtit a tříštit. 41Že jsi viděl nohy a prsty dílem z hrncířské hlíny a dílem ze železa, *znamena*á, že království bude rozdělené a bude v něm něco z pevnosti železa, neboť jsi viděl železo smíšené s jílovitou hlinou. 42Prsty nohou dílem ze železa a dílem z hlíny *znamena*-

^c Patrně míněno médské (sr 6,1).

^d Perské vzhledem k jeho světovládnosti.

^e Může se vztahovat jen na říši Alexandra Velikého, která se po králově smrti rozpadla. Zmínka o železu a hlině ukazuje na oba následnické státy, syrský a egyptský.

ČEP

ČEP • BKR

44 :Da 6,27
L 1,33
45 :Iz 28,16
>L 20,18
46 Iz 49,7
:Sk 14,11,13
47 :1Tm 6,15;
Iz 52,15
49 Da 1,7;
Da 3,12

3. kapitola

1 :Da 2,32;
:Gn 11,2
4 vv. 7.29,31
Da 5,19
6,26 7,14
>Zj 5,9
5 :Ž 137,2–4
Iz 14,11
6 :Zj 13,15
8 Da 6,12n
9 Da 2,4 5,10
10 :Da 6,13
12 Da 2,49
15 Ex 5,2
2Kr 18,35
:Da 6,21
16 :Sk 5,29
17 :1K 10,13
18 :Ex 20,3–5

ji, že království bude zčásti tvrdé a dílem křehké. 43 Že jsi viděl železo smíšené s jílovitou hlinou, znamená, že se bude lidské pokolení mísit, avšak nepřilnou k sobě navzájem, jako se nesmísí železo s hlinou. 44 Ve dnech těch králů dá Bůh nebes povstat království, které nebude zničeno navěky, a to království nebude předáno jinému lidu. Rozdrtí a učiní konec všem těm královstvím, avšak samo zůstane navěky^f, 45 neboť jsi viděl, že se utrhł ze skály kámen bez zásahu rukou a rozdrtil železo, měď, hlinu, stříbro i zlato. Veliký Bůh dal králi poznat, co se v budoucnu stane. Sen je pravdivý a výklad spolehlivý.“

46 Tu král Nebúkadnesar padl na tvář, poklonil se před Danielem a rozkázal, aby mu byla obětována oběť přídavná s vonnými dary. 47 Král Daniela oslovil: „Vpravdě, váš Bůh je Bůh bohů a Pán králů, který odhaluje tajemství, neboť jsi mi dokázal toto tajemství odhalit.“ 48 Král pak Daniela povýšil, dal mu mnoho velikých darů i moc nad celou babylónskou krajinou a učinil ho nejvyšším správcem všech babylónských mudrců. 49 Ale Daniel prosil krále, aby správou babylónské krajiny pověřil Šadraka, Měšaka a Abed-nega. Daniel sám zůstal na královském dvoře.

V ohnivé peci

Jinochy, kteří odmítli klanět se zlaté modle, dá Nebúkadnesar uvrhnout do ohnivé pece, ale Bůh je zachrání.

3 1 Král Nebúkadnesar dal zhotovit zlatou sochu, jejíž výška byla šedesát loket a šířka šest loket. Postavil ji na pláni Dúra v babylónské krajině. 2 Král Nebúkadnesar poslal pro satrapy, zemské správce a místodržitele, poradce, správce pokladu, soudce, vysoké úředníky a všechny zmocněnce nad krajinami, aby přišli k posvěcení sochy, kterou král Nebúkadnesar postavil. 3 Tehdy se shromáždili satrapové, zemští správcové a místodržitelé, poradci, správcové pokladu, soudcové, vysocí úředníci a všichni zmocněnci nad krajinami k posvěcení sochy, kterou král Nebúkadnesar postavil. Stáli proti soše, kterou postavil Nebúkadnesar. 4 Hlasatel mocně volal: „Poroučí se vám, lidé různých národností a jazyků: 5 Jakmile uslyšíte hlas rohu, flétny, citery, harfy, loutny, dud a rozmanitých strunných nástrojů, padnete a pokloníte se před zlatou sochou, kterou postavil král Nebúkadnesar. 6 Kdo nepadne a nepokloní se,

43 A že jsi viděl železo smíšené s hlinou ničemnou, ukazuje, že se přízniti budou vespolek lidé, a však nebude se přídržeti jeden druhého, tak jako železo nedrží se z hlinou.

44 Za dnů pak těch králů vzbudí Bůh nebeský království, kteréž na věky nebude zkaženo, a království to na žádného jiného nepadne, *ale ono* potře a konec učiní všechněm těm královstvím, samo pak státi bude na věky,

45 Tak jakž jsi viděl, že se s hory utrhł kámen, kterýž nebyval v rukou, a potřel železo, měď, hlinu, stříbro a zlato. Bůh veliký oznámil králi, co býti má potom, a pravý jest sen ten i věrný výklad jeho.

46 Tedy král Nabuchodonozor padl na tvář svou, a poklonil se Danielovi, a rozkázal, aby oběti a vůně libé obětovali jemu.

47 A odpovídaje král Danielovi, řekl: V pravdě *že Bůh váš jest Bůh bohů a Pán králů, kterýž zjevuje skryté věci, poněvadž jsi mohl vyjeviti tajnou věc tuto.

48 Tedy král zvelebil Daniele, a dary veliké a mnohé dal jemu, a pánem ho učinil nade vší krajinou Babylonskou, a knížetem nad vývodami, a nade všemi mudrci Babylonskými.

49 Daniel pak vyžádal na králi, aby představil krajině Babylonské Sidracha, Mizacha a Abdenágo. Ale Daniel býval v bráně královské.

KAPITOLA 3.

Za příčinou modly zlaté, Sidrach, Mizach a Abdenágo 8. před králem osočeni, 19. do peci uvržení, 23. při životu zachováni. 24. Král nad tím předěšen, 28. Boha slavil i jiným poroučel.

1 Potom Nabuchodonozor král udělav obraz zlatý, jehož výška byla šedesáti loket, šířka pak šesti loket, postavil jej na poli Dura v krajině Babylonské.

2 I poslal Nabuchodonozor král, aby shromáždili knížata, vývody a vůdce, starší, správce nad poklady, v právích zběhlé, úředníky a všecky, kteříž panovali nad krajinami, aby přišli ku posvěcování obrazu, kterýž postavil Nabuchodonozor král.

3 Tedy shromáždili se knížata, vývodové a vůdcové, starší, správcové nad poklady, v právích zběhlí, úředníci a všickni, kteříž panovali nad krajinami ku posvěcování obrazu toho, kterýž postavil Nabuchodonozor král, a stáli před obrazem, kterýž postavil Nabuchodonozor.

4 Biřic pak volal ze vsí síly: Vám se to praví lidem, národům a jazykům,

5 Jakž uslyšíte zvuk trouby, píšťalky, citary, huslí, loutny, zpívání a všelijaké muziky, padněte a klanějte se obrazu zlatému, kterýž postavil Nabuchodonozor král.

- 6Kdož by pak nepadl a neklaněl se, té hodiny uvržen bude do prostřed peci ohnivé rozpálené.
- 7A protož hned, jakž uslyšeli všickni lidé zvuk trouby, píšťalky, citary, huslí, loutny a všelijaké muziky, padli všickni lidé, národové a jazykové, klanějíce se obrazu zlatému, kterýž postavil Nabuchodonozor král.
- 8A hned téhož času přistoupili muži Kaldejští, a s křikem žalovali na Židy,
- 9A mluvíce, řekli Nabuchodonozorovi králi: Králi, *na věky buď živ.
- 10Ty králi, *vynesls výpověd, aby každý člověk, kterýž by slyšel zvuk trouby, píšťalky, citary, huslí, loutny, zpívání a všelijaké muziky, padl a klaněl se obrazu zlatému,
- 11A kdož by nepadl a neklaněl se, aby uvržen byl do prostřed peci ohnivé rozpálené.
- 12Našli se pak někteří Židé, kteréž jsi představil krajině Babylonské, totiž Sidrach, Mizach a Abdenágo, kteřížto muži nedbali na tvé, ó králi, nařízení. Bohů tvých nectí, a obrazu zlatému, kterýž jsi postavil, se neklanějí.
- 13Tedy Nabuchodonozor v hněvě a v prchlivosti rozkázal přivésti Sidracha, Mizacha a Abdenágo. I přivedeni jsou muži ti před krále.
- 14I mluvil Nabuchodonozor a řekl jim: Zoumyslně-li, Sidrachu, Mizachu a Abdenágo, bohů mých nectíte, a obrazu zlatému, kterýž jsem postavil, se neklaníte?
- 15Protož nyní, jste-liž hotovi, abyste hned, jakž uslyšíte zvuk trouby, píšťalky, citary, huslí, loutny, zpívání a všelijaké muziky, padli a klaněli se obrazu tomu, kterýž jsem učinil? Pakli se klaněti nebudete, té hodiny uvržení budete do prostřed peci ohnivé rozpálené, a který jest ten Bůh, ješto by vás vytrhl z ruky mé?
- 16Odpověděli Sidrach, Mizach a Abdenágo, a řekli králi: My se nestaráme o to, ó Nabuchodonozore, co bychom měli odpověditi tobě.
- 17Nebo aj, buďto že Bůh, jehož my ctíme, (kterýž mocen jest vytrhnouti nás z peci ohnivé rozpálené, a tak z ruky tvé, ó králi), vytrhne nás.
- 18Buď že *nevytrhne*, známo buď tobě, ó králi, žeť *bohů tvých ctí a obrazu zlatému, kterýž jsi postavil, klaněti se nebudeme.
- 19Tedy Nabuchodonozor naplněn jsa prchlivostí, tak že obličej tváři jeho se proměnil proti Sidrachovi, Mizachovi a Abdenágovi, a odpovídaje, rozkázal rozpáliti pec sedmkrát více, než obyčej měli ji rozpalovati.
- 20A mužům silným, kteříž byli mezi rytíři jeho, rozkázal, aby svížíce Sidracha, Mizacha a Abdenágo, uvrhli do peci ohnivé rozpálené.

bude v tu hodinu vhozen do rozpálené ohnivé pece.“ 7Proto v určenou dobu, jakmile všichni lidé uslyšeli hlas rohu, flétny, citery, harfy, loutny a rozmanitých strunných nástrojů, všichni lidé *různých* národností a jazyků padli a klaněli se před zlatou sochou, kterou král Nebúkadnesar postavil.

8V té době přišli muži hvězdopřevci a udali Judejce. 9Hlásili králi Nebúkadnesarovi: „Králi, navěky buď živ! 10Ty jsi, králi, vydal rozkaz, aby každý člověk, až uslyší hlas rohu, flétny, citery, harfy, loutny a dud a rozmanitých strunných nástrojů, padl a poklonil se před zlatou sochou. 11Kdo nepadne a nepokloní se, má být vhozen do rozpálené ohnivé pece. 12Jsou zde muži Judejci, které jsi pověřil správou babylonské krajiny, Šadrak, Měšak a Abed-nego. Tito muži nedbají, králi, na tvůj rozkaz, tvé bohy neuctívají a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se neklanějí.“

13Tehdy Nebúkadnesar, rozlícen a rozhořčen, rozkázal přivést Šadraka, Měšaka a Abed-nega. Tito muži byli hned přivedeni před krále. 14Nebúkadnesar se jich otázal: „Je to tak, Šadraku, Měšaku a Abed-nego, že mé bohy neuctíváte a před zlatou sochou, kterou jsem postavil, jste se nepoklonili? 15Nuže, jste ochotni v čase, kdy uslyšíte hlas rohu, flétny, citery, harfy, loutny a dud a rozmanitých strunných nástrojů, padnout a poklonit se před sochou, kterou jsem udělal? Jestliže se nepokloníte, v tu hodinu budete vhozeni do rozpálené ohnivé pece. A kdo je ten Bůh, který by vás vysvobodil z mých rukou!“ 16Šadrak, Měšak a Abed-nego odpověděli králi: „Nebúkadnesare, nám není třeba dávat ti odpověď. 17Jestliže náš Bůh, kterého my uctíváme, nás bude chtít vysvobodit z rozpálené ohnivé pece i z tvých rukou, králi, vysvobodí nás. 18Ale i kdyby ne, věz, králi, že tvé bohy uctívat nebudeme a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se nepokloníme.“

19Tu se Nebúkadnesar velice rozlítal a výraz jeho tváře se vůči Šadrakovi, Měšakovi a Abed-negovi změnil. Rozkázal vytopit pec sedmkrát víc, než se obvykle vytápěla. 20Mužům, statečným bohatýrům, kteří byli v jeho vojsku, rozkázal Šadraka, Měšaka a Abed-nega svázat a vhodit je do rozpálené ohnivé pece. 21Ti muži byli hned svázáni ve svých pláštích a sukni-

^f Církev tu od počátku viděla zaslíbení o příchodu království Božího.

ČEP

ČEP • BKR

23 :Iz 48,10
 27 :Iz 43,2
 28 Da 7,22;
 Ž 34,8
 29 :Da 2,5
 30 Da 6,29
 31 Da 3,4;
 :1Pt 1,2
 32 :Da 3,26
 33 Da 4,31
 6,27

4. kapitola
 1 :v. 24
 2 :Da 2,1
 4 :Da 2,2,27
 4,15
 5 Da 1,7; 4,6,15
 :5,11,14
 Gn 41,38
 6 v. 5;
 Ez 28,3
 7 :Ez 31,3n
 8 Da 4,17
 9 Ez 31,6
 10 :vv. 14,20
 11 :v. 20
 Ez 31,12
 Mt 3,10
 12 :v. 23
 13 vv. 20,22
 14 :v. 10;
 vv. 22,29
 :Da 7,14; :2,21;
 1S 2,8
 Ž 113,8
 :L 1,52
 15 v. 5

cích i s čepicemi a *celým* oblečením a vhození do rozpálené ohnivé pece. 22Protože královo slovo bylo přísné a pec byla nadmíru vytopena, ony muže, kteří Šadraka, Měšaka a Abed-nega vynesli, usmrtil plamen ohně. 23A ti tři muži, Šadrak, Měšak a Abed-nego, padli svázaní do rozpálené ohnivé pece⁸.

24Tu král Nebúkadnesar užasl a chvatně vstal. Otázal se královské rady: „Což jsme nevhodili do ohně tři svázané muže?“ Odpověděli králi: „Jistěže, králi.“ 25Král zvolal: „Hle, vidím čtyři muže, jsou rozvázaní a procházejí se uprostřed ohně bez jakékoli úhony. Ten čtvrtý se svým vzhledem podobá božímu synu.“

26I přistoupil Nebúkadnesar k otvoru rozpálené ohnivé pece a zvolal: „Šadraku, Měšaku a Abed-nego, služebníci Boha nejvyššího, vyjděte a pojdte *sem!*“ Šadrak, Měšak a Abed-nego vyšli z ohně. 27Satrapové, zemští správci a místodržitelé a královská rada se shromáždili, aby viděli ty muže, nad jejichž těly neměl oheň moc; ani vlas jejich hlavy nebyl sežehnut, jejich pláště nedoznaly změny, ani nebyly cítit ohněm. 28Nebúkadnesar zvolal: „Požehnán buď Bůh Šadrakův, Měšakův a Abed-negův, který poslal svého anděla a vysvobodil své služebníky, kteří na něj spoléhali. Přestoupili královo slovo a vydali svá těla, aby nemuseli vzdát poctu a klanět se nějakému jinému bohu než Bohu svému. 29Vydávám rozkaz: Kdokoli z lidí *kterékoli* národnosti a jazyka by řekl něco proti Bohu Šadrakovu, Měšakovu a Abed-negovu, ať je rozsekán na kusy a jeho dům ať je učiněn hnojištěm, neboť není jiného Boha, který by mohl vyprostit jako tento *Bůh*.“ 30A král zařídil, aby se Šadrakovi, Měšakovi a Abed-negovi v babylónské krajině *dobře* dařilo.

Zapuzený a znovu nastolený král

Pyšnému Nebúkadnesarovi oznámí Bůh snem jeho pád. Až se král před Bohem pokoří, bude znovu uveden v úřad.

31Král Nebúkadnesar všem lidem *různých* národností a jazyků, kteří bydlí na celé zemi: „Rozhojněň buď váš pokoj! 32Zalíbilo se mi sdělit *vám*, jaká znamení a jaké divy učinil na mně Bůh nejvyšší.

33Jak veliká jsou jeho znamení,
 jak mocné jsou jeho divy!
 Jeho království je království věčné,
 jeho vladařská moc po všechna pokolení.

21Tedy svázali muže ty v pláštích jejich, v košilkách jejich, i v kloboucích jejich a v oděvu jejich, a uvrhli je do prostřed peci ohnivé rozpálené.

22Že pak rozkaz královský náhlý byl, a pec velmi rozpálená, z té příčiny muže ty, kteříž uvrhli Sidracha, Mizacha a Abdenágo, zadusil plamen ohně.

23Ale ti tři muži, Sidrach, Mizach a Abdenágo, padli do prostřed peci ohnivé rozpálené svázaní.

24Tedy Nabuchodonozor král zděsil se, a vstal s chvátáním, a promluviv, řekl hejtmanům svým: Zdalíž jsme neuvrhli tři mužů do prostřed peci svázaných? Odpověděli a řekli králi: Pravda *jest*, králi.

25On pak odpovídaje, řekl: Aj, vidím čtyři muže rozvázané, procházející se u prostřed ohně, a není žádného porušení při nich, a čtvrtý na pohledění podobný *jest* synu Božímu.

26A přistoupiv Nabuchodonozor k čelisti peci **ohnivé rozpálené*, mluvil a řekl: Sidrachu, Mizachu a Abdenágo, služebníci Boha nejvyššího, vyjděte a podte *sem*. I vyšli Sidrach, Mizach a Abdenágo z prostředku ohně.

27Shromáždivše se pak knížata, vývodové a vůdcové a hejtmané královští, hleděli na ty muže, an žádné moci neměl oheň při tělech jejich, ani vlas hlavy jejich nepřiškrkl, ani plášťové jejich se nezměnili, aniž co ohněm páchli.

28I mluvil Nabuchodonozor a řekl: Požehnaný Bůh jejich, *totiž* Sidrachův, Mizachův a Abdenágův, **kterýž* poslal anděla svého, a vytrhl služebníky své, kteříž doufali v něho, až i rozkazu královského neuposlechli, ale těla svá vydali, aby nesloužili a neklaněli se žádnému bohu, kromě Bohu svému.

29A protož toto já přikazuji, aby každý ze všelikého lidu, národu a jazyku, kdož by koli co rouhavého řekl proti Bohu Sidrachovu, Mizachovu a Abdenágovu, na kusy rozsekán byl, a dům jeho v záchod obrácen, proto že není Boha jiného, kterýž by mohl vytrhovati, jako tento.

30Tedy **zvelebil* zase král Sidracha, Mizacha a Abdenága v krajině Babylonské.

31Nabuchodonozor král všechněm lidem, národům i jazykům, kteříž bydlí na vsí zemi: Pokoj váš rozmnožen buď.

32Znamení a divy, kteréž učinil při mně Bůh nejvyšší, vidělo mi se za slušné, abych vypravoval.

33Znamení jeho jak veliká jsou, a divové jeho jak mocní jsou, **království* jeho království věčné, a panování jeho od národu do pronárodu.

⁸ Řecký text Knihy Daniel vkládá za v. 23 vyprávění o pobytu oněch tří jinochů v ohnivé peci, o jejich podivuhodném zachránění a jejich chvalozpěv (str. 1551).

KAPITOLA 4.

Sen Nabuchodonozorův. 17. Výklad jeho.

25. *Vyvržení téhož krále z království, 31. navrácení zase k slávě, 34. i chválení z toho Boha.*

- 1 Já Nabuchodonozor, užívaje pokoje v domě svém, a kveta na palácu svém,
 2 Měl jsem sen, kterýž mne zhrozil, a myšlení na ložci svém, a to, což jsem viděl, znepokojilo mne.
 3 A protož vyšla ode mne ta výpověď, aby uvedeni byli přede mne mudrci Babylonští, kteříž by mi výklad toho snu oznámili.
 4 Tedy předstoupili mudrci, hvězdáři, Kaldejští a hadači. I pověděl jsem jim sen, a však výkladu jeho nemohli mi oznámiti.
 5 Až naposedy předstoupil přede mne Daniel, jehož jméno Baltazar, podlé jména boha mého, a v *němž jest duch bohů svatých. Jemuž jsem oznámil sen:
 6 Baltazare, kníže mudrců, já vím, že duch bohů svatých jest v tobě, a *nic tajného není tobě nsnadného. Vidění snu mého, kterýž jsem měl, i výklad jeho oznam.
 7 U vidění pak, kteréž jsem viděl na ložci svém, viděl jsem, a aj, *strom u prostřed země, jehož vysokost byla veliká.
 8 Veliký byl strom ten a mocný, a výsost jeho dosahovala až k nebi, a patrný byl až do končin vsí země.
 9 Lístí jeho *bylo* pěkné, a ovoce jeho hojné, všem něm za pokrm, pod stínem pak jeho byla zvěř polní, a na *ratolestech jeho bydlili ptáci nebeští, a z něho potravu měl všeliký živočich.
 10 Viděl jsem také u viděních svých na ložci svém, a aj, hlásný a svatý s nebe sstoupiv,
 11 Volal ze vsí síly, a tak *pravil: Podetněte strom ten, a osekejte ratolesti jeho, a otlučte lístí jeho, a rozmetce ovoce jeho; nechať se vzdálí zvěř od něho, a ptáci z ratolestí jeho.
 12 A však kmene kořenů jeho v zemi zanechejte, a v poutech železných a ocelivých na trávě polní, aby rosou nebeskou smáčín byl, a díl jeho s zvěří v bylině zemské.
 13 Srdce jeho od lidského ať jest rozdílné, a srdce zvířecí nechť jest dáno jemu, ažby sedm let vyplnilo se při něm.
 14 Usouzení hlásných a řeč žádosti svatých stane se, ažby k tomu přišlo, aby poznali lidé, že *Nejvyšší panuje nad královstvím lidským, a že komuž chce, dává je, a †toho, kterýž jest ponížený mezi lidmi, ustanovuje nad ním.
 15 Tento sen viděl jsem já Nabuchodonozor král, ty pak, Baltazare, oznam výklad jeho. Nebo všickni mudrci v království mém nemohli mi výkladu

4 1 Já, Nebúkadnesar, jsem spokojeně pobýval ve svém domě, *pln svježesti ve svém paláci.* 2 Viděl jsem sen a ten mě vystrašil. Představy ve snu na lůžku, vidění, *která mi prošla hlavou,* mě naplnily hrůzou. 3 Vydal jsem rozkaz, aby ke mně byli uvedeni všichni babylonští mudrci, aby mi sen vyložili. 4 Přišli tedy věstci, zaklínači, hvězdopřavci a planetáři. Vyprávěl jsem jim sen, ale jeho výklad mi nemohli oznámit. 5 Konečně ke mně přišel Daniel, který má jméno Beltšasar podle jména mého boha; v něm je duch svatých bohů. Vyprávěl jsem mu sen: 6 Beltšasare, nejvyšší z věstců, vím, že v tobě je duch svatých bohů a že žádné tajemství ti nedělá potíže. Pověz *mi* výklad vidění snu, který jsem viděl. 7 *Ve viděních, která mi prošla hlavou na mém lůžku,* jsem viděl:

Hle, strom *stál* uprostřed země, jeho výška byla obrovská.

8 Strom rostl a sílil, až jeho výška sahala k nebi. Bylo jej vidět od samého konce země.

9 Měl nádherné listí a mnoho plodů, byla na něm potrava pro všechny. Polní zvěř pod ním nalézala stín, v jeho větvích bydleli nebeští ptáci a sytilo se z něho všechno tvorstvo.

10 *Ve viděních, která mi prošla hlavou na mém lůžku,* jsem viděl: Hle, posel, a to svatý, sestupoval z nebe. 11 Mocně volal a nařizoval toto:

„Skácejte strom! Osekejte mu větve!
 Otrhejte mu listí! Rozházejte jeho plody!
 Ať uteče zvěř, *která byla* pod ním,
 i ptáci z jeho větví!

12 Avšak pařez s kořeny ponechte v zemi, sevřený obručí z železa a bronzu, ve svěží zeleni pole; ať je skrápěn nebeskou rosou a se zvěří ať se dělí o rostliny země.

13 Jeho srdce ať je jiné, než je *srdce* lidské, ať je mu dáno srdce zvířecí, dokud nad ním neuplyne sedm let.

14 V rozhodnutí *nebeských* poslů je rozsudek, výpovědí svatých je věc *uzavřená.*

Z toho živí poznají, že Nejvyšší má moc nad lidským královstvím a komu chce, je dává; může nad ním ustanovit i nejnižšího z lidí. 15 Tento sen jsem viděl já, král Nebúkadnesar, a ty, Beltšasare, *mi* řekni jeho výklad. Žádný z mudrců

BKR

26 *Izai. 48,10.

28 *k. 6,22.

30 *k. 2,48.49.

33 *k. 6,26.

Kapitola 4.

5 *k. 5,11.14.

6 *Ezech. 28,3.

7 *Ezech. 31,3

násl.

9 *Ezech. 17,23.

11 *v. 20.

14 *k. 2,21.

†Luk. 1,52.

ČEP

ČEP • BKR

16 :Da 5,6;
:2S 18,32
17 vv. 7n
18 v. 9;
:Da 2,38
19 Jr 27,6n
Da 2,37
20 vv. 10nn;
vv. 13.22
22 v. 29
Da 5,21; 4,13.20
24 :P 16,6
Ž 41,2
:Sk 8,22;
:1Kr 21,29
28 :L 12,20
29 v. 22;
v. 14
Da 5,21
30 Da 5,21
31 :Da 6,27
12,7;
Da 3,33
32 Iz 40,17;
Ž 115,3;
Iz 14,27;
Jb 9,12
33 Da 5,18
:2Pa 33,13
34 Ž 33,4
111,7;
Da 5,20
P 29,23
Jk 4,6

5. kapitola

1 :Est 1,3
2 Da 5,23; 1,2
2Pa 36,7
4 :Sd 16,24
5 v. 24
6 :Ž 69,24
Na 2,11
7 Da 2,2 4,3;
5,16.29
:Gn 41,42

mého království mi nemohl výklad oznámit. Ty však jsi *toho* schopen, neboť v tobě je duch svatých bohů.“ 16 Tu Daniel, který měl jméno Beltšasar, zůstal skoro hodinu strnulý a jeho myšlenky ho plnily hrůzou. Král mu řekl: „Beltšasare, snu ani výkladu se nehroz.“ Beltšasar odpověděl: „Můj pane, *kéž by sen platil* tvým nepřátelům a jeho výklad tvým protivníkům. 17 Strom, který jsi viděl, který rostl a sílil, až jeho výška sahala k nebi a bylo ho vidět po celé zemi, 18 který měl nádherné listí a mnoho plodů, na němž byla potrava pro všechny, pod nímž bydlela polní zvěř a v jehož větvích přebývali nebeští ptáci, 19 jsi ty, králi, který jsi rostl a sílil. Tvá velikost rostla, až dosáhla k nebi, tvá vladařská moc až na konec země. 20 Král viděl potom posla, a to svatého, jak sestupoval z nebe a nařizoval: „Skácejte strom a zničte jej, avšak pařez s kořeny ponechte v zemi *sevřený* obručí z železa a bronzu ve svěží zeleni pole, ať je skrápěn nebeskou rosou a ať má podíl s polní zvěří, dokud nad ním neuplyne sedm let.“ 21 Toto je výklad, králi: Je to rozhodnutí Nejvyššího, které dopadlo na krále, mého pána. 22 Vyženou tě pryč od lidí a budeš bydlet s polní zvěří. Za pokrm ti dají rostliny jako dobytku a nechají tě skrápět nebeskou rosou. Tak nad tebou uplyne sedm let, dokud nepoznáš, že Nejvyšší má moc nad lidským královstvím a že je dává, komu chce. 23 A že bylo řečeno, aby byl pařez toho stromu i s kořeny ponechán, tvé království se ti *opět* dostane, až poznáš, že Nebesa^h mají moc. 24 Kéž se ti, králi, zalíbí má rada: Překonej své hříchy spravedlností a svá provinění milostí k strádajícím; snad ti bude prodloužen klid.“ 25 To všechno dopadlo na krále Nebúkadnesara.

26 Uplynulo dvanáct měsíců. Král se procházel po královském paláci v Babylónu 27 a řekl: „Zdali není veliký tento Babylón, který jsem svou mocí a silou vybudoval jako královský dům ke slávě své důstojnosti?“ 28 Ještě to slovo bylo v ústech krále, *když* se snesl hlas z nebe: „Tobě je *to* řečeno, králi Nebúkadnesare: Tvé království od tebe odešlo. 29 Vyženou tě pryč od lidí a budeš bydlet s polní zvěří. Dají ti za pokrm rostliny jako dobytku. Tak nad tebou uplyne sedm let, dokud nepoznáš, že Nejvyšší má moc nad lidským královstvím a že je dává, komu chce.“ 30 V tu hodinu se to slovo na Nebúkadnesarovi splnilo. Byl vyhnán pryč od lidí, pojídal rostliny jako dobytek, jeho tělo bylo skrápěno nebeskou rosou, až mu narostly vlasy jako *peří* orlům a nehty jako *drápy* ptákům.

oznámiti, ale ty můžeš, proto že duch bohů svatých jest v tobě.

- 16 Tedy Daniel, jemuž jméno Baltazar, předěšený stál za jednu hodinu, a myšlení jeho strašila ho. A odpověděv král, řekl: Baltazare, sen ani výklad jeho nechť nestraší tebe. Odpověděl Baltazar a řekl: Pane můj, sen tento *přid* na ty, kteříž tě v nenávisti mají, a výklad jeho na tvé nepřátele.
- 17 Strom ten, kterýž jsi viděl, veliký a mocný, jehož výsost dosahovala až k nebi, a kterýž patrný byl po vsí zemi,
- 18 A listí jeho pěkné, a ovoce jeho hojné, a z něhož všickni pokrm *měli*, pod nímž byla zvěř polní, a na ratolestech jeho bydlili ptáci nebeští,
- 19 Ty jsi ten, ó králi, **kterýž* jsi rozšířil se a zmocnil, a velikost tvá vzrostla a vznesla se až k nebi, a panování tvé až do konce země.
- 20 Že pak viděl král hlásného a svatého sstupujícího s nebe, kterýž řekl: Podetněte strom *ten* a zkazte jej, a však kmene kořenů jeho v zemi zanechejte, a v okovách železných a ocelivých ať jest na trávě polní, aby rosou nebeskou smáčín byl, a s zvěří polní díl jeho, ažby sedm let vyplnilo se při něm:
- 21 Tentž jest výklad, ó králi, a ortel Nejvyššího, kterýž vyšel na pána mého krále.
- 22 Nebo **zaženou* tě lidé od sebe, a s zvěří polní bude bydlení tvé, a bylinu jako volům tobě jísti dávati budou, a rosou nebeskou smáčín budeš, až se vyplní sedm let při tobě, dokudž bys nepoznal, že panuje Nejvyšší nad královstvím lidským, a že komuž chce, dává je.
- 23 Že pak řekli, aby zanechán byl kmen kořenů toho stromu, království tvé tobě zůstane, jakž jen poznáš, že nebesa panují.
- 24 Protož ó králi, přijmi radu mou, a hříchy své spravedlností přetrhuj, a nepravosti své **milostivostí* k ssouženým, zdaby prodloužen byl pokoj tvůj.
- 25 Všecko to přišlo na krále Nabuchodonozora.
- 26 Nebo po dokonání dvanácti měsíců, procházeje se po palácu královském v Babyloně,
- 27 Mluvil král a řekl: Zdaliž toto není ten Babylon veliký, kterýž jsem já vystavěl mocí síly své, aby byl stolicí království k ozdobě slávy mé?
- 28 Ještě ta řeč byla v ústech krále, *a aj*, hlas s nebe přišel: Toběť se praví, Nabuchodonoze králi, že království odešlo od tebe,
- 29 Nýbrž tě lidé i z sebe vyvrhou, a s zvěří polní bydliti budeš. Bylinu jako volům tobě jísti dávati budou, ažby sedm let vyplnilo se při tobě, dokudž bys **nepoznal*, že panuje Nejvyšší nad královstvím lidským, a že komuž chce, dává je.
- 30 V touž hodinu řeč ta naplnila se při Nabuchodonozorovi. Nebo z *spolku* lidí vyvržen byl, a byli-

nu jako vůl jedl, a rosou nebeskou tělo jeho smáčíno bylo, až na něm vlasy zrostly jako *peří* orličí, a nehty jeho jako *pazoury* ptačí.

31 Při skonání pak těch dnů já Nabuchodonozor pozdvihl jsem oči svých k nebi, a rozum můj ke mně se zase navrátil. I dobrořečil jsem Nejvyššímu, a živého na věky chválil jsem a oslavoval; nebo *panování jeho jest panování věčné, a království jeho od národu do pronárodu.

32A *všickni obyvatelé země jako za nic počteni jsou, a podle vůle své činí mezi vojskem nebeským i obyvateli země, aniž jest kdo, ješto by mu přes ruku dáti mohl, a říci jemu: Co to děláš?

33 Téhož času rozum můj navrátil se ke mně, a k slávě království mého ozdoba má, i důstojnost má navrátila se ke mně; nadto i hejtmané moji a knížata má hledali mne, a zmocněn jsem v království svém, a velebnost větší jest mi přidána.

34 Nyní tedy já Nabuchodonozor chválím, vyvyšuji a oslavuji krále nebeského, jehož *všickni skutkové *jsou* pravda, a stezky jeho soud, [†]a kterýž chodící v pýše může snižovati.

KAPITOLA 5.

Balsazar s svými hodovníky z nádob Božího chrámu pil, 5. pročez pomsta psáním ruky i výkladem Danielovým osvědčená na něj dokročila.

1 Balsazar král učinil hody veliké tisíci knížatům svým, a před nimi víno pil.

2 A když pil víno Balsazar, rozkázal přinést nádoby zlaté a stříbrné, kteréž vynesl *Nabuchodonozor otec jeho z chrámu Jeruzalémského, aby z něho pili král i knížata jeho, ženy jeho i ženiny jeho.

3 I přineseno jest nádobí zlaté, kteréž vynesli z chrámu domu Božího, kterýž byl v Jeruzalémě, a pili z něho král i knížata jeho, ženy jeho i ženiny jeho.

4 Pili víno, a chválili bohy zlaté a stříbrné, měděné, železné, dřevěné a kamenné.

5 V touž hodinu vyšli prstové ruky lidské, a psali naproti svícnu na stěně paláce královského, a král hleděl na částky ruky, kteráž psala.

6 Tedy jasnost královská změnila se, a myšlení jeho zkormoutila ho, a pasové bedr jeho rozpásali se, i kolena jeho jedno o druhé se tlouklo.

7 A zkríkl král ze *vší* síly, aby přivedeni *byli hvězdáři, Kaldejští a hadači. I mluvil král a řekl mudrcům Babylonským: Kdokoli přečte psání toto, a výklad jeho mi oznámí, šarlatem odín bude, a řetěz zlatý na hrdlo jeho, a třetím v království po mně bude.

31 „Když uplynuly ty dny, pozdvihl jsem já, Nebúkadnesar, své oči k nebi a rozum se mi vrátil. Dobrořečil jsem Nejvyššímu a chválil jsem a velebil Věčně živého,

neboť jeho vladařská moc je věčná, jeho království po všechna pokolení.

32 Všichni obyvatelé země jsou považováni za nic.

Podle své vůle nakládá s nebeským vojskem i s obyvateli země.

Není, kdo by mohl zabraňovat jeho ruce a ptát se ho: „Co to děláš?“

33 Tou dobou se mi vrátil rozum a ke slávě mého království mi opět byla vrácena má důstojnost a lesk. Moje královská rada a hodnostáři mě vyhledali, opět jsem byl dosazen do svého království a byla mi přidána mimořádná velikost. 34 Nyní tedy já, Nebúkadnesar, chválím, vyvyšuji a velebím Krále nebes. Všechno jeho dílo je pravda, jeho cesty právo. Ty, kteří si vedou pyšně, má moc ponížit.“

Píšící ruka

Belšasarovi, který se při hodokvasu rouhá, zvěstuje Bůh zánik jeho říše.

5 ¹Král Belšasar vystrojil velikou hostinu svým tisíci hodnostářům a před těmito tisíci pil víno. ²Při popíjení vína poručil Belšasar přinést zlaté a stříbrné nádoby, které odnesl Nebúkadnesar, jeho otec, z jeruzalémského chrámu, aby z nich pili král i jeho hodnostáři, jeho ženy i ženiny. ³Hned tedy přinesli zlaté nádoby odnesené z chrámu, to je z Božího domu v Jeruzalémě, a pili z nich král i jeho hodnostáři, jeho ženy i ženiny. ⁴Pili víno a chválili bohy zlaté a stříbrné, bronzové, železné, dřevěné a kamenné. ⁵V tu hodinu se ukázaly prsty lidské ruky a *něco* psaly na omítku zdi královského paláce naproti svícnu. Král viděl zápěstí ruky, která psala. ⁶Tu se barva králova *obličje* změnila a myšlenky ho naplnily hrůzou, poklesl v kyčlích a kolena mu tloukla o sebe. ⁷Král mocně zvolal, aby přivedli zaklínače, hvězdopravce a planetáře. Babylonským mudrcům král řekl: „Kdokoli přečte toto písmo a sdělí mi výklad, bude oblečen do purpuru, na krk mu *bude dán* zlatý řetěz a bude mít v království moc jako třetí po mně.“

^h Opis pro Boha, sr L 15,21 aj.

BKR

19 *k. 2,37.

22 *k. 5,21.

24 *Přísl. 16,6.

29 *k. 5,21.

31 *k. 7,14.

32 *Izai. 40,17.

34 *Žalm 111,7.

†Dan. 5,20.

Luk. 1,52.

Kapitola 5.

2 *2 Král. 25,15.

2 Par. 36,7.

7 *k. 2,2; 4,3.

8 :Da 2,27n
 10 Da 2,4 3,9
 11 Da 4,5.6.15
 5,14; 2,48
 12 Da 1,7
 13 Da 2,25
 6,14; 1,3
 15 v. 7
 16 v. 12;
 Da 2,26; 5,7
 17 :2Kr 5,16
 18 :Da 2,37
 4,19
 19 Da 3,4
 20 Da 4,27n
 :Ez 31,10;
 Da 2,21
 21 Da 4,22.29n
 23 vv. 3n
 24 v. 5
 27 :Jb 31,6
 Ž 62,10
 29 vv. 7.16;
 :Gn 41,42n

6. kapitola

2 :Est 1,1
 4 :Da 5,12;
 :Gn 41,41
 Est 10,3
 5 :Kaz 4,4;
 Ž 94,21

8 Všichni královští mudrci tedy vstoupili, ale nebyli schopni písmo přečíst a oznámit králi výklad. 9 Král Belšasar byl pln hrůzy a barva jeho *obličej* se změnila. I hodnostáři byli zmateni. 10 Po slovech krále a hodnostářů vešla do domu, kde hodovali, královna a řekla: „Králi, navěky buď živ! Necht' tě tvé myšlenky neplní hrůzou a barva tvého *obličej* ať se nemění. 11 Je ve tvém království muž, v němž je duch svatých bohů. Za dnů tvého otce bylo shledáno, že je osvícený a zběhlý v moudrosti, která je jako moudrost bohů. Král Nebúkadnesar, tvůj otec, ho ustanovil nejvyšším z věstců, zaklínačů, hvězdopraců a planetářů, *ano*, tvůj otec, králi, 12 neboť bylo shledáno, že Daniel, jemuž král dal jméno Belšasar, má mimořádného ducha a poznání a že je zběhlý ve vykládání snů, řešení záhad a vysvětlování věcí nesnadných. Necht' je Daniel nyní zavolán a sdělí výklad.“

13 Daniel byl hned přiveden ke králi. Král se Daniela otázal: „Ty jsi Daniel z judských přesídlenců, kterého přivedl král, můj otec, z Judska? 14 Slyšel jsem o tobě, že je v tobě duch bohů a že bylo shledáno, že jsi osvícený a zběhlý v mimořádné moudrosti. 15 Byli ke mně přivedeni mudrci, zaklínači, aby mi přečetli toto písmo a oznámili mi jeho výklad, ale nejsou schopni výklad té věci sdělit. 16 O tobě jsem slyšel, že dokážeš podat výklad a vysvětlit nesnadné. Nyní tedy, dokážeš-li to písmo přečíst a výklad mi oznámit, budeš oblečen do purpuru, na krk ti *bude dán* zlatý řetěz a budeš mít v království moc jako třetí.“

17 Daniel na to králi odpověděl: „Své dary si ponech a své odměny dej jinému. To písmo však králi přečtu a výklad mu oznámím. 18 Slyš, králi! Bůh nejvyšší dal Nebúkadnesarovi, tvému otci, království a velikost, slávu a důstojnost. 19 Pro velikost, kterou mu dal, se před ním trásli všichni lidé *různých* národností a jazyků a obávali se ho. Koho chtěl, zabil, koho chtěl, nechal žít, koho chtěl, povýšil, koho chtěl, ponížil. 20 Když se jeho srdce povýšilo a jeho duch se stal náramně zpupný, byl svržen ze svého královského stolce a jeho sláva mu byla odňata. 21 Byl vyhnán pryč od lidí, jeho srdce se stalo podobné zvířecímu, bydlel s divokými osly, za pokrm mu dávali rostliny jako dobytku a jeho tělo bylo skrápěno nebeskou rosou, dokud nepoznal, že Bůh nejvyšší má moc nad lidským královstvím a že nad ním ustanovuje, koho chce. 22 Ani ty, jeho synu Belšasare, jsi neponížil své srdce, ačkoli jsi o tom všem věděl, 23 ale povýšil ses nad Pána nebes. Přinesli před tebe nádoby z jeho domu a pil jsi z nich víno ty i tvoji hodnostáři,

8 I předstoupili všichni mudrci královští, ale nemohli písma toho čísti, ani výkladu oznámiti králi.

9 Pročež král Balsazar velmi předěšen byl, a jasnost jeho změnila se na něm, ano i knížata jeho zkoroucoveni byli.

10 Královna pak, příčinou té věci královské a knížat jeho, do domu těch hodů vešla, a promluvivši královna, řekla: Králi, *na věky živ buď. Necht' tě neděsí myšlení tvá, a jasnost tvá necht' se nemění.

11 Jest muž v království tvém, v němž jest *duch bohů svatých, v kterémž za dnů otce tvého osvícení, rozumnost a moudrost, jako moudrost bohů, nalezena, jehož král Nabuchodonozor otec tvůj knížetem mudrců, hvězdářů, Kaldejských a hadačů ustanovil, otec tvůj, ó králi,

12 Proto že duch znamenitý, i umění a rozumnost vykládání snů a oznámení pohádek, i rozvázání věcí nesnadných nalezeno při Danielovi, jemuž král jméno dal Baltazar. Nechať nyní zavolán jest Daniel, a oznámí výklad ten.

13 Tedy přiveden jest Daniel před krále. I mluvil král a řekl Danielovi: Ty-li jsi ten Daniel, jeden z synů zajatých Judských, kteréhož přivedl král otec můj z Judstva?

14 Slyšel jsem zajisté o tobě, že duch bohů svatých jest v tobě, a osvícení i rozumnost a moudrost znamenitá nalezena jest v tobě.

15 A nyní přivedeni jsou přede mne mudrci a hvězdáři, aby mi písmo toto přečetli, a výklad jeho oznámili, a však nemohli výkladu věci té oznámiti.

16 Já pak slyšel jsem o tobě, že můžeš to, což jest nesrozumitelného, vykládati, a což nesnadného, rozvázati. Protož nyní, budeš-li moci písmo to přečísti, a výklad jeho mně oznámiti, v šarlat oblečen budeš, a řetěz zlatý na hrdlo tvé, a třetím v království po mně budeš.

17 Tedy odpověděl Daniel a řekl před králem: Darové tvoji necht' zůstávají tobě, a odplatu svou dej jinému, a však písmo přečtu králi, a výklad oznámím jemu.

18 Ty králi, slyš: Bůh nejvyšší královstvím a důstojností i slávou a okrasou obdařil *Nabuchodonozora otce tvého,

19 A pro důstojnost, kterouž ho obdařil, všickni lidé, národové a jazykové trásli a báli se před ním. Kohokoli chtěl, zabil, a kterékoli chtěl, bil, kteráž chtěl, povyšoval, a kteráž chtěl, ponižoval.

20 Když se pak bylo *pozdvihlo srdce jeho, a duch jeho zmocnil se v pýše, ssazen byl z stolice království svého, a slávu odjali od něho.

21 Ano i z *spolku synů lidských vyvržen byl, a srdce jeho zvířecímu podobné učiněno bylo, a s divokými osly bylo bydlení jeho. Bylinu jako volům

dávali jemu jísti, a rosou nebeskou tělo jeho smáčino bylo, dokudž nepoznal, že panuje Bůh nejvyšší nad královstvím lidským, a že kohož chce, ustanovuje nad ním.

22 Ty také, synu jeho Balsazaře, neponížil jsi srdce svého, ačkolis o tom o všem věděl.

23 Ale pozdvihls se proti Pánu nebes; nebo nádobí domu jeho přinesli před tebe, a ty i knížata tvá, ženy tvé i ženiny tvé pili jste víno z něho. Nadto bohy stříbrné a zlaté, měděné, železné, dřevěné a kamenné, kteříž nevidí, ani slyší, aniž co vědí, chválil jsi, Boha pak, v jehož ruce jest dýchání tvé i všechny cesty tvé, neoslavoval jsi.

24 Protož nyní od něho poslána jest částka ruky této, a písmo to napsáno jest.

25 A totoť jest písmo napsané: Mene, mene, tekell, ufarsin, totiž: *Zčetl jsem, zčetl, zvažil a rozdělují.*

26 Tento pak jest výklad slov: Mene, zčetl Bůh království tvé, a k konci je přivedl.

27 Tekel, zvážen jsi na váze, a nalezen jsi lehký.

28 Peres, rozděleno jest království tvé, a dáno jest Médským a Perským.

29 Tedy z rozkazu Balsazarova oblékli Daniele v šarlat, a řetěz zlatý dali na hrdlo jeho, a *rozhlašovali o něm, že má býti pánem třetím v království.

30 V touž noc zabit jest Balsazar král Kaldejský.

31 Darius pak Médský ujal království v letech okolo šedesáti a dvou.

KAPITOLA 6.

Přednost Danielova mezi regenty Dariovými, 4. úkladové jejich proti němu. 12. Osočení, 16. mezi lvy uvržení, 21. i vysvobození. 24. Úředníků od lvů roztrhání. 25. Rozkaz Dariův o činění pocty pravému Bohu.

1 Líbilo se pak Dariovi, aby ustanovil nad královstvím úředníků sto a dvacet, kteříž by byli po všem království.

2 Nad těmi pak hejtmany tři, z nichžto Daniel přední byl, kterýmž by úředníci onino vydávali počet, aby se králi škoda nedála.

3 Tedy Daniel převyšoval ty hejtmany a úředníky, proto že duch znamenitější v něm byl. Pročež král myslil ustanoviti jej nade vším královstvím.

4 Tedy *hejtmané a úředníci hledali příčiny proti Danielovi s strany království, a však žádné příčiny ani vady nemohli najíti; nebo věrný byl, aniž jaký omyl neb vada nalézala se při něm.

5 Protož muži ti řekli: Nenajdeme proti Danielovi tomuto žádné příčiny, jedině leč bychom našli něco proti němu s strany zákona Boha jeho.

tvé ženy i ženiny, a chválil jsi bohy stříbrné a zlaté, bronzové, železné, dřevěné a kamenné, kteříž nevidí, neslyší ani nevědí. Boha, v jehož rukou je tvůj dech a všechny tvé cesty, jsi však nevelebil.

24 Proto bylo od něho posláno zápěstí ruky a napsáno toto písmo. 25 Toto pak je písmo, které bylo napsáno: „Mené, mené, tekell ú-parsínⁱ“. 26 Toto je výklad těch slov: Mené – Bůh sečetl tvé království a ukončil je. 27 Tekel – byl jsi zvážen na vahách a shledán lehký. 28 Peres – tvé království bylo rozlomeno a dáno Médům a Peršanům.“ 29 Belšasar hned poručil, aby Daniela oblékli do purpuru, na krk mu dali zlatý řetěz a rozhlásili o něm, že má v království moc jako třetí. 30 Ještě té noci byl kaldejský král Belšasar zabit.

Daniel ve lví jámě

Daniel osočený královskými rádci je vhozen do lví jámy, ale lvi mu neublíží. Na rozkaz krále je z jámy vytažen.

6^{1[5,31]} Darjaveš^j médský se ujal království ve věku šedesáti dvou let.

2^[6,1] Darjavešovi se zalíbilo ustanovit nad královstvím sto dvacet satrapů, aby byli po celém království. 3^[2] Nad nimi byli tři říšští vládcové, z nichž jedním byl Daniel. Těm podávali satrapové hlášení, aby se tím král nemusel obtěžovat^k. 4^[3] Daniel pak vynikal nad říšské vládcy i satrapy, neboť v něm byl mimořádný duch. Král ho zamýšlel ustanovit nad celým královstvím. 5^[4] Tu se říšští vládcové a satrapové snažili nalézt proti Danielovi záminku ohledně jeho správy království, ale žádnou záminku ani zlé jednání nalézt nemohli, neboť byl věrný. Žádnou nedbalost ani zlé jednání na něm neshledali. 6^[5] Proto si ti muži řekli: „Nenajdeme proti Danielovi žádnou záminku, ledaže bychom našli proti němu něco, co se týče zákona jeho Boha.“

ⁱ Text je možno chápat i jako výčet peněžitých jednotek: mina – šekel – půlšekel. Podle výkladu však *mené* = sečteno, *tekell* = zváženo, *peres* = rozděleno. Ve výrazu *peres* navíc zaznívá i narážka na Peršany.

^j Je to postava historicky nedoložená. Proto ponecháváme znění jména v aramejské podobě místo obvyklé podoby řecké Dareios, jak jsou označeni někteří králové perští. O zničení Babylónu Médy však hovoří i Iz 13,17 a Jr 51,11.

^k Jiní: neměl škodu.

BKR

10 *k. 2,4; 3,9.

11 *k. 4,5.6.15.

18 *k. 2,37; 4,19.

20 *k. 4,27 násl.

21 *k. 4,11.30.

29 *1 Mojž. 41,43.

Kapitola 6.

4 *Žalm 94,21.

ČEP

7 Da 3,9 5,10
6,229 vv. 13,16
Est 1,19
:Est 8,813 :Da 3,8; 6,9,16
Est 1,19
:Est 8,814 Da 1,6
2,25 5,13

15 :Mk 6,26

17 Pl 3,53

18 :Mt 27,66

22 v. 7

23 :Da 3,28;
Žd 11,34
:Ž 22,22

24 Da 3,26n

26 Da 3,4

27 Da 4,31

29 Da 1,21

:Ezd 1,1n

7. kapitola

1 :Da 5,1

2 :Ez 37,9

Zj 7,1

3 v. 17

7[6]Říšští vládcové a satrapové se shlukli ke králi a naléhali na něj: „Králi Darjaveši, navěky buď živ! 8[7]Všichni královští vládcí, zemští správcové a satrapové, královská rada a místodržitelé se uradili, abys královským výnosem potvrdil zákaz: Každý, kdo by se v *údobí* třiceti dnů obracel v modlitbě na kteréhokoli boha nebo člověka kromě na tebe, králi, ať je vhozen do lví jámy. 9[8]Nyní, králi, vydej zákaz a podepiš přípis, který by podle nezrušitelného zákona Médů a Peršanů nesměl být změněn.“ 10[9]Král Darjaveš tedy podepsal přípis a zákaz. 11[10]Když se Daniel dověděl, že byl podepsán přípis, vešel do svého domu, *kde* měl v horním pokoji otevřená okna směrem k Jeruzalému. Třikrát za den klekal na kolena, modlil se a vzdával čest svému Bohu, jako to činíval dříve.

12[11]Tu se ti muži shlukli a přistihli Daniela, jak se modlí a prosí svého Boha o milost. 13[12]Hned šli ke králi a dovolávali se královského zákazu: „Zdali jsi nepodepsal zákaz, že každý člověk, který by se v *údobí* třiceti dnů modlil ke kterémukoli bohu nebo člověku kromě k tobě, králi, bude vhozen do lví jámy?“ Král odpověděl: „To slovo platí podle nezrušitelného zákona Médů a Peršanů.“ 14[13]Na to králi řekli: „Daniel z judských přesídlenců, králi, na tebe a zákaz, který jsi podepsal, nedbá. Třikrát za den se modlí svou modlitbu.“ 15[14]Když král slyšel takovou řeč, byl velmi znechucen. Usilovně přemýšlel, jak by Daniela vysvobodil. Namáhal se až do západu slunce, jak by ho vyprostil. 16[15]Ti muži se však shlukli ke králi a naléhali na něj: „Věz, králi, podle zákona Médů a Peršanů žádný zákaz ani výnos, který král vydá, nesmí být změněn.“ 17[16]Král tedy poručil, aby přivedli Daniela a vhodili *ho* do jámy, v níž byli lvi. Danielovi řekl: „Kéž tě tvůj Bůh, kterého stále uctíváš, vysvobodí.“ 18[17]Donesli jeden kámen a položili *jej* na otvor jámy. Král *jej* zapečetil pečetním prstenem svým a pečetními prsteny svých hodnostářů, aby se v Danielově záležitosti nedalo nic změnit. 19[18]Pak se král odebral do svého paláce a ulehl, aniž co pojedl. Nedopřál si žádné obveselení¹ a spánek se mu vyhýbal.

20[19]Jak se začalo rozednívat, hned za úsvitu, král vstal a chvatně odešel k jámě, kde byli lvi. 21[20]Když přišel k jámě, zarmouceným hlasem zavolal na Daniela. Řekl Danielovi: „Danieli, služebníku Boha živého, dokázal tě Bůh, kterého stále uctíváš, zachránit před lvy?“ 22[21]Tu Daniel promluvil ke králi: „Králi, navěky buď živ! 23[22]Můj Bůh poslal svého anděla a zavřel ústa

6Tedy *hejtmané a úředníci ti shromáždívše se k králi, takto mluvili k němu: Darie králi, na věky buď živ.

7Uradili se všickni hejtmané království, vývodové, úředníci, správcové a vůdcové, abys ustanovil nařízení královské, a utvrdil záповěd: Kdož by koli vložil žádost na kteréhokoli boha neb člověka do třidcítí dnů, kromě na tebe, králi, aby uvržen byl do jámy lvové.

8Nyní tedy, ó králi, potvrď záповědi této, a vydej mandát, kterýž by nemohl změněn býti podle práva Médského a Perského, kteréž jest neproměnitelné.

9Pročež král Darius vydal mandát a záповěd.

10Daniel pak, když se dověděl, že jest vydán mandát, všel do domu svého, kdež otevřená byla okna v pokoji jeho proti Jeruzalému, a třikrát za den klekal na kolena svá, a modlíval se a vyznával se Bohu svému, tak jakož prvé to činíval.

11Tedy muži ti shromáždívše se a nalezše Daniele, an se modlí a pokorně prosí Boha svého,

12Tedy přistoupili a mluvili k králi o záповědi královské: *Zdaliž jsi nevydal mandátu, aby každý člověk, kdož by koli něčeho žádal od kterého boha neb člověka až do třidcítí dnů, kromě od tebe, králi, uvržen byl do jámy lvové? Odpověděv král, řekl: Pravěť jest slovo to, podle práva Médského a Perského, kteréž jest neproměnitelné.

13Tedy odpovídajíce, řekli králi: Daniel ten, *kterýž jest z zajatých synů Judských, nechtěl dbáti na tvé, ó králi, nařízení, ani na mandát tvůj, kterýž jsi vydal, ale třikrát za den modlí se modlitbou svou.

14Tedy král, jakž uslyšel tu řeč, velmi se zarmoutil nad tím, a uložil král v mysli své vysvoboditi Daniele, a až do západu slunce usiloval ho vytrhnouti.

15Ale muži ti shromáždívše se k králi, mluvili jemu: Věz, králi, že jest takové právo u Médských a Perských, aby každá výповěd a nařízení, kteréž by král ustanovil, neproměnitelné bylo.

16I řekl král, aby přivedli Daniele, a uvrhli *jej* do jámy lvové. Mluvil pak král a řekl Danielovi: Bůh tvůj, kterémuž sloužíš ustavičně, on vysvobodí tebe.

17A přinesen jest *kámen jeden, a položen na díru *té* jámy, a zapečetil ji král prstenem svým a prsteny knížat svých, aby nebyl změněn ortel při Danielovi.

18I odšel král na palác svůj, a šel ležeti, nic nejeda, a ničímž se obveseliti nedal, tak že i sen jeho vzdálen byl od něho.

19Tedy král hned ráno vstav na úsvitě, s chvátáním šel k jámě lvové.

20 A jakž se přiblížil k jámě, hlasem žalostným zavolal na Daniele, a promluviv král, řekl Danielovi: Danieli, služebníče Boha živého, Bůh tvůj, kterémuž ty sloužíš ustavičně, mohl-liž tě vysvoboditi od lvů?

21 Tedy Daniel mluvil s králem, *řka*: Králi, na věky buď živ.

22 Bůh můj poslal anděla svého, kterýž *zavřel ústa lvů, aby mi neuškodili; nebo před ním nevina nalezena jest při mně, nýbrž ani proti tobě, králi, nic zlého jsem neučinil.

23 Tedy král velmi se z toho zradoval, a rozkázal Daniele vytáhnouti z jámy. I vytažen byl Daniel z jámy, a žádného úrazu není nalezeno na něm; nebo věřil v Boha svého.

24 I rozkázal král, aby přivedeni byli muži ti, kteříž osočili Daniele, a uvrženi jsou do jámy lvové, oni i synové jejich i ženy jejich, a prvé než dopadli dna *té* jámy, zmocnili se jich lvové, a všechny kosti jejich zetřeli.

25 Tedy Darius král napsal všechněm lidem, národům a jazykům, kteříž bydlili po vsí zemi: Pokoj váš rozmnožen buď.

26 Ode mne vyšlo nařízení toto, aby na všem panství království mého třásli a báli se před Bohem Danielovým; nebo on *jest* Bůh živý a zůstávající na věky, a království jeho nebude zrušeno, ani panování jeho až do konce.

27 Vysvobozuje a vytrhuje, a činí znamení a divy na nebi i na zemi, kterýž vysvobodil Daniele z moci lvů.

28 Danielovi *pak šťastně se vedlo v království Dariovu, a v království Kýra Perského.

KAPITOLA 7.

Zjevení Danielovi ve snách čtyř monarchií, 4. Kaldejské, 5. Perské, 6. Řecké 7. a Římské, 13. též i Syna Božího a věčného království jeho.

1 Léta prvního Balsazara krále Babylonského Daniel měl sen a vidění svá na ložci svém, i napsal ten sen krátkými slovy.

2 Mluvil Daniel a řekl: Viděl jsem u vidění svém v noci, a aj, čtyři větrové nebeští bojovali na moři velikém.

3 A čtyři šelmy veliké vystupovaly z moře, jedna od druhé rozdílná.

4 První podobná lvu, a křídla orličí měla. Hleděl jsem, až vytrhána byla křídla její, jimiž se vznášela od země, tak že na nohách jako člověk státi musila, a srdce lidské dáno jest jí.

5 A aj, jiná šelma druhá podobná nedvědu, kteráž panství jedno vyzdvihla, a tři žebra v ústech jejích, mezi zuby jejími, a tak mluveno bylo k ní: Vstaň, nažer se hojně masa.

lvům, takže mi neublížili. Vždyť jsem byl před ním shledán čistý a ani proti tobě, králi, jsem se ničeho zlého nedopustil.“ 24[23] Král tím byl velice potěšen a poručil, aby Daniela vytáhli z jámy. Daniel byl tedy z jámy vytažen a nebyla na něm shledána žádná úhona, protože věřil ve svého Boha. 25[24] Král pak poručil, aby přivedli ty muže, kteří Daniela udali, a hodili je do lví jámy i s jejich syny a ženami. Ještě nedopadli na dno jámy, už se jich lvi zmocnili a rozdrtili jim všechny kosti. 26[25] Tehdy král Darjaveš napsal všem lidem *různých* národností a jazyků, bydlícím po celé zemi: „Rozhojněn buď váš pokoj! 27[26] Vydávám rozkaz, aby se v celé mé královské říši *všichni* třásli před Danielovým Bohem a obávali se ho,

neboť on je Bůh živý
a zůstává navěky,
jeho království nebude zničeno
a jeho vladařská moc bude až do konce.
28[27] Vysvobozuje a vytrhuje,
činí znamení a divy na nebi i na zemi.
On vysvobodil Daniela
ze lvích spárů.“

29[28] Danielovi se pak *dobře* dařilo v království Darjavešově i v království Kýra Perského.

VIDĚNÍ POSLEDNÍCH VĚCÍ

Čtyři zvířata a Syn člověka

Daniel vidí ve snu čtyři šelmy, které představují čtyři říše. Budou přemoženy Věkovitým a Synem člověka a vláda bude předána svatým Nejvyššího.

7¹ V prvním roce *vlády* Belšasara, krále babylonského, viděl Daniel sen, vidění mu *prošla* hlavou na jeho lůžku. Hned tedy v hlavních rysech ten sen popsal. 2 Daniel řekl: „Viděl jsem v nočním vidění, hle, čtyři nebeské větry rozbouřily Velké moře. 3 A z moře vystoupila čtyři veliká zvířata^m, odlišná jedno od druhého. 4 První bylo jako lev a mělo orlí křídla. Viděl jsem, že mu byla křídla oškubána, bylo pozvednuto od země a postaveno na nohy jako člověk a dáno mu lidské srdce. 5 Hle, další zvíře, druhé, se podobalo medvědu. Bylo postaveno *tváří* k jedné straně. Mělo v tlamě mezi zuby tři žebra a bylo mu řečeno: ‚Vstaň a hojně se nažer masa!‘

¹ Text nejasný; různé pk myslí na jídlo nebo hudebníky či tanečnice.

^m Zvířata tu jsou symboly čtyř království uvedených v k. 2.

BKR

6 *k. 3,9; 5,10.

12 *k. 3,10.

13 *k. 5,13.

17

*Mat. 27,60.66.

22 *Žid. 11,33.

28 *k. 1,21.

ČEP

ČEP • BKR

7 vv. 19,23
:Zj 13,1
8 Zj 13,5n
9 :Zj 4,2;
Zj 1,14
10 :Zj 5,11;
Da 7,26;
Zj 20,12
11 :Zj 19,20
13 Zj 1,13
14,14
:Mt 16,27
25,31
14 Da 3,4;
:Iz 9,6;
Ž 145,13
:L 1,33
Zj 11,15
18 vv. 22,27
:Mt 25,34
Zj 20,4
25 Da 8,24n
Zj 13,6;
:Da 2,21;
Da 12,7
28 :Da 8,27
10,8 :5,6;
L 2,19,51

8. kapitola
1 Da 5,1; 7,1
2 :Neh 1,1;
Da 8,16

6Potom jsem viděl, hle, další *zvíře* bylo jako levhart a mělo na hřbetě čtyři ptačí křídla. Bylo to zvíře čtyřhlavé a byla mu dána vladařská moc. 7Potom jsem v nočním vidění viděl, hle, čtvrté zvíře, strašné, příšerné a mimořádně mocné. Mělo veliké železné zuby, žralo a drtilo a zbytek rozšlapávalo svýma nohama. Bylo odlišné ode všech předešlých zvířat a mělo deset rohůⁿ. 8Prohlížel jsem rohy, a hle, vyrostl mezi nimi další malý roh^o a tři z dřívějších rohů byly před ním vyvráceny. Hle, na tom rohu byly oči jako oči lidské a ústa, která mluvila troufale. 9Viděl jsem,

že byly postaveny stolce
a že usedl Věkovitý^p.
Jeho oblek byl bílý jako sníh,
vlasy jeho hlavy jako čistá vlna,
jeho stolec – plameny ohně,
jeho kola – hořící oheň.
10Řeka ohnivá proudila
a vycházela od něho,
tisíce tisíců sloužily jemu
a desetitisíce desetitísíců stály před ním.
Zasedl soud
a byly otevřeny knihy.

11Tu jsem viděl, že pro ta troufalá slova, která roh mluvil, viděl jsem, že to zvíře bylo zabito, jeho tělo zničeno a dáno k spálení ohněm. 12Zbylým zvířatům odňali jejich vladařskou moc a byl jim ponechán život do určité doby a času. 13Viděl jsem v nočním vidění,

hle, s nebeskými oblaky přicházel
jakoby Syn člověka;
došel až k Věkovitému,
přivedli ho k němu.
14A byla mu dána vladařská moc, sláva
a království,
aby ho uctívali všichni lidé *různých*
národností a jazyků.
Jeho vladařská moc je moc věčná, která
nepomine,
a jeho království nebude zničeno.“

15Můj duch, můj, Danielův, byl uvnitř své schránky zmatený a vidění, která mi prošla hlavou, mě naplnila hrůzou. 16Přistoupil jsem k jednomu z těch, kteří *tam* stáli, a prosil jsem ho o hodnověrný *výklad* toho všeho. Řekl mi *to* a oznámil mi výklad té věci: 17„Ta čtyři veliká zvířata, to čtyři králové povstanou v zemi. 18Ale království se ujmou svatí Nejvyššího a budou

6Potom jsem viděl, a aj, jiná podobná pardovi, která měla čtyři křídla ptačí na hřbetě svém, a čtyřhlavá byla šelma ta, již moc dána byla.

7Potom viděl jsem u viděních nočních, a aj, šelma čtvrtá strašlivá a hrozná a velmi silná, mající zuby železné veliké, kteráž zžírala a potírala, ostatek pak nohama svýma pošlapávala; a ta byla rozdílná ode všech šelm, kteréž byly před ní, a měla rohů deset.

8Pilně jsem šetřil těch rohů, a hle, roh poslední malý vyrostal mezi nimi, a tři z těch rohů prvních vyvrácení jsou před ním; a aj, oči podobné očím lidským v rohu tom, a ústa mluvící pyšně.

9Hleděl jsem, až trůnové ti svržení byli, a Starý dnů posadil se, jehož roucho jako sníh bílé, a vlasové hlavy jeho jako vlna čistá, trůn jako jiskry ohně, kola jeho jako oheň hořící.

10Potok ohnivý tekł a vycházel od něho, *tisícové tisíců sloužili jemu, a desetkrát tisíckrát sto tisíců stálo před ním; soud zasedl, a knihy otevřeny byly.

11Patřil jsem tehdáž, hned jakž se začal zvuk té řeči pyšné, kterouž roh mluvil; patřil jsem, dokudž ta šelma nebyla zabita, a vyhlazeno tělo její, a dáno k spálení ohni.

12A i ostatkům šelm odjali panství; nebo *dlouhost života jim odměřena byla až do času, a to uloženého času.

13Viděl jsem u vidění nočním, a aj, s oblaky nebeskými podobný Synu člověka přicházel; potom až k Starému dnů přišel, a před něj postaven byl.

14I dáno jest jemu panství a sláva i království, aby všickni lidé, národové a jazykové sloužili jemu; jehož panství jest *panství věčné, kteréž nepomíjí, a království jeho, kteréž se neruší.

15I zhrozil se duch můj ve mně Danielovi u prostřed těla, a vidění má předěsila mne.

16Tedy přistoupil jsem k jednomu z přistojećích, a ptal jsem se ho na jistotu vši té věci. I pověděl mi, a výklad řečí mi oznámil:

17Ty šelmy veliké, kteréž jsou čtyry, jsou čtyři králové, kteříž povstanou z země,

18A ujmou království svatých výsostí, kteříž obdržeťti mají království až na věky, a až na věky věků.

19Tedy žádostiv jsem byl zprávy *o šelmě čtvrté, kteráž rozdílná byla ode všech jiných, hrozná velmi; zubové její železní, a pazoury její ocelivé, kteráž zžírala, potírala, ostatek pak nohama svýma pošlapávala.

20Tolikéž o rozích desíti, kteříž byli na hlavě její, a o posledním, kterýž vyrostl, a před ním spadli tři; o tom rohu, pravím, kterýž měl oči a ústa mluvící pyšně, a byl na pohledění větší než jiní.

21Viděl jsem, *an roh ten válku vedl s svatými, a přemáhal je,

- 22 Až přišel Starý dnů, a oddán jest soud svatým výsostí, a čas přišel, aby to království svatí obdrželi.
- 23 Řekl takto: Šelma čtvrtá znamená království čtvrté na zemi, kteréž rozdílné bude ode všech království, a zžije všecku zemi, a zmlátí ji a potře ji.
- 24 Rohů pak *deset znamená, že z království toho deset králů povstane, a poslední povstane po nich, kterýž bude rozdílný od prvních, a poníží tři králů.
- 25 A slova *proti Nejvyššímu mluvití bude, a svaté výsostí potře; nadto pomýšleti bude, aby proměnil časy i práva, když vydání budou v ruku jeho, až do času a časů, i do částky časů.
- 26 V tom bude soud osazen, a panství jeho odejmou, vyplení a vyhladí je docela.
- 27 Království pak i panství, a důstojnost královská pode vším nebem dána bude lidu svatých výsostí; jehož království bude království *věčné, a všickni páni jemu sloužiti a jeho poslouchati budou.
- 28 Až potud konec té řeči. Mne pak Daniele myšlení má velice zkormoutila, a krása má proměnila se při mně, slovo však toto v srdci svém zachoval jsem.

KAPITOLA 8.

*Vidění skopce a kozla,
15. a vyložení téhož vidění od anděla.*

- 1 Léta třetího kralování Balsazara krále ukázalo mi se vidění, mně Danielovi po onom, kteréž se mi ukázalo na počátku.
- 2 I viděl jsem u vidění, (tehďáž pak, když jsem viděl, byl jsem v Susan, na hradě, kterýž jest v krajině Elam), viděl jsem, pravím, byv u potoka Ulai.

ⁿ Jde o panovníky seleukovské dynastie, která vládla v Sýrii po Alexandru Makedonském.

^o Antiochos IV. Epifanés (175–164 př. Kr.).

^p Dosl.: Starý dnů; totožný s Nejvyšším (v. 18).

^q Míňeny doby k bohoslužbám a svátky.

^r Nebo: do času a dvou časů (duál?), sr Zj 12,14. Celý údaj znamená zřejmě tři a půl roku (protiklad k sedmi letům – míře plnosti; zvěstuje nedokončenost, nezdár). Jindy se opisuje jako 42 měsíců (Zj 11,2; 13,5) nebo 1260 dní (Zj 12,6). V pozadí je doba od znesvěcení do znovuposvěcení chrámu (sr 8,11, pozn. 7).

mít království v držení až na věky, totiž až na věky věků.“ 19 Chtěl jsem mít jistotu o tom čtvrtém zvířeti, které bylo odlišné ode všech ostatních a bylo mimořádně strašné: mělo železné zuby, bronzové drápy, žralo a drtilo a zbytek rozšlapávalo svýma nohama, 20 i o deseti rozích, které mělo na hlavě, a o dalším, který vyrostl a před nímž tři spadly, totiž o tom rohu, který měl oči a ústa mluvící troufale a jevil se větší než ostatní. 21 Viděl jsem, že ten roh vedl válku proti svatým a přemáhal je, 22 až přišel Věkovitý a soud byl předán svatým Nejvyššího; nadešla doba a království dostali do držení svatí. 23 Řekl toto:

„Čtvrté zvíře –
na zemi bude čtvrté království,
to se bude ode všech království lišit;
pozře celou zemi,
podupe ji a rozdrťí.

24 A deset rohů –
z toho království povstane deset králů.
Po nich povstane jiný,
ten se bude od předchozích lišit
a sesadí tři krále.

25 Bude mluvit proti Nejvyššímu
a bude hubit svaté Nejvyššího.
Bude se snažit změnit
doby^q a zákon.

Svatí budou vydáni do jeho rukou
až do času a časů^r a poloviny času,

26 avšak zasedne soud a vladařskou moc mu
odejmou,
a bude úplně vyhlazen a zahuben.

27 Království, vladařská moc
a velikost všech království pod celým nebem
budou dány lidu svatých Nejvyššího.
Jeho království bude království věčné
a všechny vladařské moci ho budou uctívat
a poslouchat.“

28 Zde končí to slovo. Já, Daniel, jsem se velice zhrozil těch myšlenek, barva mé tváře se změnila, ale to slovo jsem uchoval ve svém srdci.

Vidění o beranu a kozlu

Daniel spatří ve vidění berana a kozla, kteří spolu zápasí. Dostane vysvětlení, že vidění se týká budoucího protiventství.

8 1 V třetím roce kralování krále Belšasara ukázalo se mně, Danielovi, vidění, po onom, které se mi ukázalo na počátku. 2 Viděl jsem ve vidění – byl jsem ve vidění na hradě Sú-

BKR

Kapitola 7.

10 *Zjev. 5,11.

12 *k. 2,21.

14 *Luk. 1,33
násl.

19 *v. 7.

21 *Zjev. 11,7;
13,7.

24 *Zjev. 17,12.

25 *Zjev. 13,6.

27 *v. 14.

Luk. 1,33.

ČEP

ČEP • BKR

4 :Da 11,3,36
 10 :Zj 12,4
 11 :Joz 5,14;
 :Ex 29,38
 13 :Da 4,10
 16 Da 9,21
 :L 1,26
 17 :Ez 1,28;
 Da 11,35,40
 12,4,9
 18 :Mt 17,6n
 Zj 1,17
 20 v. 3
 23 :Dt 28,50
 24 :Zj 17,17
 25 :Da 2,34
 26 :Zj 19,9;
 Da 12,4
 27 :Da 7,28

9. kapitola

1 :Da 11,1
 2 Jr 25,11n 29,10
 3 :Neh 1,4

šanu v élamské krajině – viděl jsem tedy ve vidění, že jsem u řeky Úlaje: ³Pozvedl jsem oči a spatřil jsem, hle, jeden beran stál před řekou a měl dva rohy^s. Ty rohy byly veliké, jeden však byl větší než druhý; větší vyrostl jako poslední. ⁴Viděl jsem berana trkat směrem k moři, na sever a na jih. Žádné zvíře před ním neobstálo a nikdo *nic* nevyprostil z jeho moci. Dělal, co se mu zlíbilo, a vzmožil se.

⁵Pozoroval jsem, a hle, ze západu^t přicházel kozel na celou zemi, ale země se nedotýkal. Ten kozel měl mezi očima nápadný roh. ⁶Přišel až k dvourohému beranovi, kterého jsem viděl stát nad řekou. Přiběhl k němu silně rozzuřen. ⁷Viděl jsem, že dostihl berana, rozlíceně do něho vrazil a zlomil mu oba rohy a beran neměl sílu mu odolát. *Kozel* ho povalil na zem a rozšlapal a nebyl nikdo, kdo by berana vyprostil z jeho moci. ⁸Kozel se velice vzmožil. Když byl na vrcholu moci, zlomil se ten velký roh a místo něho vyrostly čtyři^u nápadné *rohy* do čtyř nebeských větrů.

⁹Z jednoho z nich vyrazil jeden maličký roh^v, který se velmi vzmáhal na jih a na východ i k nádherné *zemi*^x. ¹⁰Vzmohl se *tak, že sahal* až k nebeskému zástupu, srazil na zem část toho zástupu, totiž hvězd, a rozšlapal je. ¹¹Vypjal se až k veliteli toho zástupu, zrušil každodenní oběť a rozvrátil příbytek jeho svatyně^y. ¹²Zástup byl sveden ke vzpouře proti každodenní oběti. Pravdu srazil na zem a dařilo se mu, co činil. ¹³Slyšel jsem, jak jeden svatý mluví. Jiný svatý se toho mluvícího otázal: „Jak dlouho bude *placit* vidění o každodenní oběti a o vzpouře, která pustoší a dovoluje šlapat po svatyni i zástupu?“ ¹⁴Řekl mi: „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.“

¹⁵Když jsem já, Daniel, uviděl to vidění a snažil se mu porozumět, hle, postavil se naproti mně *kdo*si podobný muži ¹⁶a uslyšel jsem nad Úlajem lidský hlas, který takto volal: „Gabrieli, vysvětli mu to vidění.“ ¹⁷Přišel tedy tam, kde jsem stál; zatímco přicházel, byl jsem ohromen a padl jsem tváří *k zemi*. Řekl mi: „Pochop, lidský synu, že to vidění se týká doby konce.“ ¹⁸Když se mnou mluvil, ležel jsem v mrákotách tváří na zemi. Dotkl se mě a postavil mě na mé místo. ¹⁹Řekl: „Hle, sdělím ti, co se stane v posledním hrozném hněvu, neboť *se to týká* konce času. ²⁰Dvourohý beran, kterého jsi viděl, jsou králové médští a perští. ²¹Chlupatý kozel je král řecký a veliký roh, který měl mezi očima, je první král. ²²To, že se *roh* zlomil a místo něho vyvstaly čtyři, *znamená*, že vyvstanou

³A pozdvih očí svých, viděl jsem, a aj, u toho potoka stál skopec jeden, kterýž měl dva rohy. A ti dva rohové byli vysocí, a však jeden vyšší než druhý, ale ten vyšší zrostl posléze.

⁴Viděl jsem skopce toho, an trkal k západu, půlnoci a poledni, jemuž žádná šelma odolati nemohla, aniž kdo co mohl vytrhnouti z moci jeho; pročež činil podle vůle své, a to věci veliké.

⁵A když jsem to rozvažoval, aj, kozel přicházel od západu na svrcek vsí země, a žádný se ho nedotýkal na zemi, a ten kozel měl roh znamenitý mezi očima svýma.

⁶A přišel až k tomu skopci majícímu dva rohy, kteréhož jsem byl viděl stojícího u potoka, a přiběhl k němu v prchlivosti síly své.

⁷Viděl jsem také, an dotřel na toho skopce, a rozlív se proti němu, udeřil jej, tak že zlámal oba rohy jeho, a nebylo síly v skopci k odpírání jemu. A poraziv ho na zemi, pošlapal jej, aniž byl, kdo by vytrhl skopce z moci jeho.

⁸Kozel pak velikým učiněn jest velmi. A když se ssilil, zlámal se roh ten veliký, i zrostli znamenití čtyři místo něho, na čtyři strany světa.

⁹Z těch pak jednoho vyšel roh jeden maličký, a zrostl velmi ku poledni a východu, a k zemi Judské.

¹⁰A zpjal se až k vojsku nebeskému, a svrhl na zemi *některé* z vojska toho i z hvězd, a pošlapal je.

¹¹Anobrž až k vojska toho knížeti zpjal se, nebo od něho zastavena byla ustavičná oběť, a zavržen příbytek svatyně Boží,

¹²Tak že vojsko to vydáno v převrácenost proti ustavičné oběti, a povrhlo pravdu na zemi, a což činilo, šťastně mu se dařilo.

¹³Tedy slyšel jsem jednoho svatého mluvícího, a řekl ten svatý tomu, kterýž tajné věci v počtu máje, mluví: Dokudž toto vidění o oběti ustavičné, a převrácenost na zpuštění přivedící *trvati bude*, a svaté služby vydávány budou i vojsko v pošlapání?

¹⁴A řekli mi: Až do dvou tisíc a tří set večerů a jiter, a přijdou k obnovení svému svaté služby.

¹⁵Stalo se pak, že když jsem já Daniel hleděl na to vidění, a ptal jsem se na rozum *jeho*, aj, postavil se podle mne na pohledění jako muž.

¹⁶Slyšel jsem také hlas lidský mezi Ulaiem, kterýž-to zavolav, řekl: Gabrieli, vylož tomuto vidění to.

¹⁷I přišel ke mně, kdež jsem stál, a když přišel, zhrozil jsem se, a *padl jsem na tvář svou. I řekl ke mně: Pozoruj, synu člověčí; nebo v času uloženém vidění toto *se naplní*.

¹⁸Když pak on mluvil se mnou, usnul jsem tvrdě, *leže* tváří svou na zemi. I dotekl se mne, a postavil mne tu, kdež jsem byl stál,

- 19A řekl: Aj, já oznámím tobě to, což se dítí bude až do vykonání hněvu toho; nebo v uloženém času konec bude.
- 20Skopec ten, kteréhož jsi viděl, an měl dva rohy, jsou králové Médský a Perský.
- 21Kozel pak ten chlupatý jest král Řecký, a roh ten veliký, kterýž jest mezi očima jeho, jest král první.
- 22Že pak zlámán jest, a povstali čtyři místo něho, čtvero království z *svého* národu povstane, ale ne s takovou silou.
- 23Při dokonání pak království jejich, když na vrch vzejdou nešlechetníci, povstane král *nestydatý a chytrý.
- 24Jehož síla zmocní se, ačkoli ne jeho silou, tak že ku podivení hubiti bude, a šťastně se mu povede, až i vše vykoná; nebo hubiti bude silné i lid svatý.
- 25A obmyslností svou šťastně svede lest v předsevzetí svém, a v srdci svém zvelebí sebe, a v čas pokoje zhubí mnohé; nadto i proti knížeti knížat se postaví, a však bez rukou potřín bude.
- 26Vidění pak to večerní a jitřní, o němž povědíno, jest jistá pravda; pročez ty zavři to vidění, nebo jest mnohých dnů.
- 27Tedy já Daniel zchuravěl jsem, a nemocen jsem byl několik dnů. Potom povstav, konal jsem povinnost od krále poručenou, byv předěšen nad tím viděním, čehož však žádný na mně neseznal.

KAPITOLA 9.

Modlitba Danielova. 21. Proroctví o příští i skutcích Kristových, 27. i zkáze Jeruzaléma.

- 1Léta prvního *Daria syna Asverova z semene Médského, kteréhož učiněn jest králem v království Kaldejském,
- 2Léta prvního kralování jeho já Daniel porozuměl jsem z knih počtu let, o nichž se stalo slovo Hospodinovo k Jeremiášovi proroku, že se vyplní zpuštění Jeruzaléma sedmdesátého léta.
- 3A obrátil jsem tvář svou ku Pánu Bohu, hledaje *ho* modlitbou a pokornými prosbami, v postu, v žíni a popele.

čtyři království z *toho* pronároda, ale nebudou mít jeho sílu.

- 23Ke konci jejich kralování, až se naplní míra vzpurných, povstane král nestoudný, který bude rozumět hádankám.
- 24Bude zdatný svou silou, a nejen svou silou, bude přinášet neobyčejnou zkázu a *jeho* konání bude provázet zdar. Uvrhne do zkázy zdatné a lid svatých.
- 25Obezřetně a se zdarem bude jeho ruka lstivě *jednat*; ve svém srdci se bude vypínat, nerušeně uvrhne do zkázy mnohé. Postaví se proti Veliteli velitelů, avšak bude zlomen bez *zásahu* ruky.
- 26Vidění o večerech a jitrech, jak *ti* bylo pověděno, je pravdivé. Ty pak podrž to vidění v tajnosti, neboť *se uskuteční* za mnoho dnů.“

27Já, Daniel, jsem zůstal *bez sebe* a byl jsem těžce nemocen po řadu dní. Pak jsem vstal a konal *své* povolání u krále. Žasl jsem nad tím viděním, ale nikdo to nechápal.

Danielova modlitba

Daniel se hrozí Božího trestu a modlí se za odpuštění hříchů. Bůh mu zjevuje věci příští, včetně znesvěcení chrámu.

9 1V prvním roce *vlády* Darjaveš^z, syna Achašveróšova, který byl médského původu a byl králem nad královstvím kaldejským, 2v *tom* prvním roce jeho kralování jsem já, Daniel, porozuměl z knih počtu roků, o nichž se stalo slovo Hospodinovo proroku Jeremjášovi; vyplní se, že Jeruzalém bude po sedmdesát let v troskách. 3Obrátil jsem se k Panovníku Bohu, abych *ho* vyhledal modlitbou a prosbami o smilování v postu, žíněném rouchu a popelu.

^s Podvojně království médsko-perské, v němž Peršané nabudou převahy za Kýra.

^t Alexandr Veliký.

^u Po smrti Alexandrově se jeho říše rozpadla ve čtyři nástupnické státy.

^v Antiochos IV. Epifanés (sr 7,8, pozn.^o).

^x Judsku (sr 11,16.41), jež získal Antiochos na Egyptu.

^y R. 167 př. Kr. Antiochos zakázal židovskou bohoslužbu a zasvětil jeruzalémský chrám Diovi Olympskému, čímž vyvolal makabejské povstání.

^z Sr 6,1, pozn. J.

ČEP

ČEP • BKR

4 :Neh 1,5n;
:Dt 7,9,21;
:Ex 20,6
6 2Pa 36,15n
:Ezd 9,10n;
Neh 9,34
7 :Ex 34,7
9 :Neh 9,17
Ž 86,15
11–14 :Iz 1,4–7
Lv 26,14–18
14 Neh 9,33
15
Ex 12,41n 20,2;
Dt 4,34
Jr 32,21
16 Ž 31,2;
Pl 2,15n
Ž 44,14
17 Nu 6,25
18 :2Kr 19,16;
:Lv 26,40nn
21 Da 8,16
:L 1,26

4 Modlil jsem se k Hospodinu, svému Bohu, a vyznával se *mu* slovy: „Ach, Panovníku, Bože veliký a hrozný, který dbáš na smlouvu a milosrdenství vůči těm, kteří tě milují a dodržují tvá přikázání! 5 Zhřešili jsme a provinili se, jednali jsme svévolně, bouřili se a uchýlili od tvých přikázání a soudů. 6 A neposlouchali jsme tvé služebníky proroky, kteří mluvili ve tvém jménu našim králům, našim velmožům, našim otcům a všemu lidu země. 7 Na tvé straně, Panovníku, je spravedlnost, na nás je zjevná hanba až do tohoto dne; je na *každém* judském muži, na obyvatelích Jeruzaléma, na celém Izraeli, na blízkých i dalekých, ve všech zemích, do nichž jsi je rozehnal pro jejich zpronevěru, které se vůči tobě dopustili. 8 Hospodine, na nás je zjevná hanba, na našich králích, na našich velmožích a na našich otcích, neboť jsme proti tobě zhřešili. 9 Na Panovníku, našem Bohu, *závisí* slitování a odpuštění, neboť jsme se bouřili proti němu 10 a neposlouchali jsme Hospodina, našeho Boha, a neřídili se jeho zákony, které nám vydával skrze své služebníky proroky. 11 Celý Izrael přestoupil tvůj zákon a odchýlil se a neposlouchal tebe. Na nás je vylita kletba a zlořečení, jak je *o tom* psáno v zákoně Mojžíše, Božího služebníka, protože jsme proti tobě hřešili. 12 Dodržel *jsi* své slovo, které *jsi* promluvil proti nám a proti našim soudcům, kteří nás soudili, že uvedeš na nás zlo *tak* veliké, že *takové* nebylo učiněno pod celým nebem; tak bylo učiněno v Jeruzalémě. 13 Jak je psáno v zákoně Mojžíšově, přišlo na nás všechno to zlo. Neprosili jsme Hospodina, svého Boha, o shovívavost a neodvrátili se od svých nepravostí a nejednali prozíravě podle jeho pravdy. 14 Proto Hospodin bděl nad tím zlem a uvedl je na nás, neboť Hospodin, náš Bůh, je spravedlivý ve všech svých činech, které koná, ale my jsme ho neposlouchali. 15 Nyní, Panovníku, náš Bože, který jsi svůj lid vyvedl z egyptské země pevnou rukou, a *tak* sis učinil jméno, jaké *máš až* dodnes, zhřešili jsme, byli jsme svévolní. 16 Panovníku, nechť se, prosím, podle tvé veškeré spravedlnosti odvrátí tvůj hněv a tvé rozhořčení od tvého města Jeruzaléma, tvé svaté hory, neboť pro naše hříchy a viny našich otců je Jeruzalém a tvůj lid tupen všemi, kteří jsou kolem nás. 17 Nyní tedy, Bože náš, slyš modlitbu svého služebníka a jeho prosby o smilování a rozjasni tvář nad svou zpustošenou svatyní, kvůli *sobě*, Panovníku. 18 Nakloň, můj Bože, své ucho a slyš, otevři své oči a viz, jak jsme zpustošeni my i město, které se nazý-

4 I modlil jsem se Hospodinu Bohu svému, a vyznávaje se, řekl jsem: Prosím, Pane Bože silný, veliký *a všelike cti hodný, ostríhající smlouvy a dobrotivosti k těm, kteříž *tě milují, a ostríhají přikázání tvých.
5 Zhřešiliť jsme a převráceně jsme činili, bezbožnost jsme páchali, a protivili jsme se, a odvrátili od přikázání tvých a soudů tvých.
6 Aniž jsme poslouchali služebníků tvých proroků, kteříž mluvivali ve jménu tvém králům našim, knížatům našim a otcům našim, i všemu lidu země.
7 Toběť, ó Pane, *přísluší spravedlnost, nám pak zahanbení tváři, jakž se to děje nyní mužům Judským a obyvatelům Jeruzalémským, a všechněm Izraelským, blízkým i dalekým, ve všech zemích, kamž jsi je zahnal pro přestoupení jejich, jímž přestupovali proti tobě.
8 Námtě, ó Hospodine, sluší *zahanbení tváři, králům našim, knížatům našim a otcům našim, neboť jsme zhřešili proti tobě,
9 Pánu Bohu pak našemu milosrdenství a slitování, poněvadž jsme se protivili jemu,
10 A neposlouchali jsme hlasu Hospodina Boha našeho, abychom chodili v naučeních jeho, kteréž předkládal před oči naše skrze služebníky své proroky.
11 Nýbrž všickni Izraelští přestoupili zákon tvůj a odvrátili se, aby neposlouchali hlasu tvého; protož vylito jest na nás to prokletí a klatba, kteráž jest zapsána v *zákoně Mojžíše služebníka Božího, nebo jsme zhřešili proti němu.
12 Pročež splnil slovo své, kteréž mluvil proti nám a proti soudcům našim, kteříž nás soudili, a uvedl na nás toto zlé veliké, jehož se nestalo pode vším nebem, jakéž se stalo v Jeruzalémě.
13 Tak jakž zapsáno jest v zákoně Mojžíšově, všecko to zlé přišlo na nás, a však ani tak jsme se nekořili před tváří hněvivou Hospodina Boha našeho, abychom se odvrátili od nepravostí svých, a šetřili pravdy jeho.
14 Protož neobmeškal Hospodin s tím zlým, ale uvedl je na nás; nebo spravedlivý *jest Hospodin Bůh náš ve všech skutcích svých, kteréž činí, jehož hlasu poslušni jsme nebyli.
15 Nyní však, ó Pane Bože náš, kterýž jsi *vyvedl lid svůj z země Egyptské rukou silnou, a způsobil sobě jméno, jakéž jest dnešního dne, zhřešili jsme, bezbožně jsme činili.
16 Ó Pane, podlé vši tvé dobrotivosti nechť se, prosím, odvrátí hněv tvůj a prchlivost tvá od města tvého Jeruzaléma, hory svatosti tvé; nebo pro hříchy naše a pro nepravosti otců našich Jeruzalém a lid tvůj v pohanění jest u všech, kteříž jsou vůkol nás.

- 17 Nyní tedy, ó Bože náš, vyslyš modlitbu služebníka svého, a pokorné prosby jeho, a zasvěť tvář svou nad svatyní svou spuštěnou, pro Pána.
- 18 Nakloň, Bože můj, ucha svého a slyš, otevři oči své a viz zpuštění naše i města, kteréž jest nazváno od jména tvého; nebo ne pro nějaké naše spravedlnosti padající, pokorně prosíme tebe, ale pro milosrdenství tvá mnohá.
- 19 Vyslyšíš, ó Pane, Pane, odpusť, Pane, pozoruj a učin; neprodlévejš pro sebe samého, můj Bože, nebo od jména tvého nazváno jest město toto i lid tvůj.
- 20 Ještě jsem mluvil a modlil se, a vyznával hřích svůj i hřích lidu svého Izraelského, a padna, pokorně jsem se modlil před tváří Hospodina Boha svého, za horu svatosti Boha svého,
- 21 Ještě, pravím, mluvil jsem při modlitbě, a muž ten *Gabriel, kteréhož jsem viděl v tom vidění na počátku, rychle přiletěv, dotekl se mne v čas oběti večerní.
- 22 A slouže mi k srozumění, mluvil se mnou a řekl: Danieli, nyní jsem vyšel, abych tě naučil vyznívat tajemstvím.
- 23 Při počátku *pokorných proseb tvých vyšlo slovo, a já jsem přišel, ať bych je oznámil, nebo jsi velmi milý; pročez pozoruj slova toho, a rozuměj vidění tomu.
- 24 Sedmdesáte téhodnů odečteno jest lidu tvému a městu svatému tvému k zabránění převrácenosti a k zapečetění hříchů, i vyčištění nepravosti a k přivedení spravedlnosti věčné, a k zapečetění vidění i prorocství, a ku *pomazání Svatého svatých.
- 25 Věziž tedy a rozuměj, že od vyjití výpovědi o navrácení a o vystavení Jeruzaléma až do *Mesiáše vývody bude téhodnů sedm, potom téhodnů šedesáte dva, když již zase vzdělána bude ulice a příkopa, a ti časové budou přenesnadní.
- 26 Po téhodnech pak těch šedesáti a dvou zabít bude Mesiáš, však jemu *to nic neuškodí*; nýbrž to město i tu svatyni zkazí, i lid ten svůj budoucí, tak že skončení jeho bude hrozné, ano i do vykonání boje bude *boj stálý* všelijak do vyplnění.

vá tvým jménem. Vždyť ne pro své spravedlivé činy ti předkládáme své prosby o smilování, ale pro tvé velké slitování. 19 Panovníku, slyš! Panovníku, odpusť! Panovníku, pozoruj a jednej! Neprodlévej! Kvůli sobě, můj Bože! Vždyť tvé město i tvůj lid se nazývá tvým jménem.“

20 Ještě jsem rozmlouval a modlil se, vyznával hřích svůj i hřích Izraele, svého lidu, a předkládal Hospodinu, svému Bohu, své prosby o smilování za svatou horu Boží, 21 tedy ještě jsem rozmlouval v modlitbě, když Gabriel, ten muž, kterého jsem prve viděl ve vidění, spěšně přilétl a dotkl se mě v době večerního obětího daru. 22 Poučil mě, když se mnou mluvil. Řekl: „Danieli, nyní jsem vyšel, abych ti posloužil k poučení. 23 Prve při tvých prosbách o smilování vyšlo slovo a já jsem přišel, abych ti je oznámil, neboť jsi vzácný Bohu. Pochop to slovo a rozuměj vidění.

24 Sedmdesát týdnů^a *let* je stanoveno tvému lidu a tvému svatému městu, než bude skoncováno s nevěrností, než budou zapečetěny hříchy, než *dojde k* zproštění viny, k uvedení věčné spravedlnosti, k zapečetění vidění a prorocství, k pomazání svatyně svatých^b.

25 Věz a pochop!

Od vyjití slova

o navrácení a vybudování Jeruzaléma až k pomazanému vévodovi uplyne sedm týdnů.

Za šedesát dva týdny

bude opět vybudováno prostranství a příkop.

Ale budou to svízelné doby.

26 Po uplynutí šedesáti dvou týdnů

bude pomazaný^c zahlazen a nebude již.

Město a svatyni

uvrhne do zkázy lid vévody, který přijde.

Sám skončí v povodni,

ale až do konce bude válka.

Je rozhodnuto o pustošení.

BKR

4 *5 Mojž. 7,9.

†2 Mojž. 20,6.

7 *2 Mojž. 34,7.

8 *Neh. 9,34.

Izai. 43,27.

11

*3 Mojž. 26,14
násl.

14 *Žalm 145,17.

15 *2 Mojž. 12,41.

21 *k. 8,16.

23 *Luk. 1,13.

24 *Žalm 45,8.

Mark. 1,24.

Luk. 1,35.

25 *1 Petr. 1,11.

^a Souhláskový hebrejský text Jr 25,11 (*š-b-'-j-m* = sedmdesát, sr Jr 29,10) je zde čten dvojmo s rozdílnou vokalizací (s jinými samohláskami: *šabu'ím šib'ím* = sedmdesát týdnů).

^b Snad jde o znovuposvěcení chrámu Judou Makabejským 14. prosince 164 př. Kr.

^c Jiný než ve v. 25, kde snad je míněn velekněz Jóšua (r. 515; sr Za 4,14), kdežto zde jde spíše o velekněze Oniase III. zavražděného r. 170 př. Kr.

ČEP

27 >Mt 24,15
Mk 13,14
:Da 12,11

10. kapitola

1 Da 1,7 4,5

4 Gn 2,14

6 :Zj 1,15

9 Da 8,18

:Zj 1,17

11 Da 9,23

10,19

12 Zj 1,17;

Da 9,3n. 23

:Sk 10,4

13 v. 21

Da 12,1

Ju 9

Zj 12,7;

:Joz 5,14

14 :Da 9,22

15 :Ž 39,10

16 :Da 8,15;

:Iz 6,7

19 Da 9,23

10,11;

Sd 6,23

:J 20,19;

Dt 31,7

11. kapitola

1 Da 9,1

3 Da 8,4

11,36

27 Vnutí svou smlouvu mnohým
v jednom týdnu
a v polovině toho týdne
zastaví obětní hod i obět^d přídatnou.

Hle, pustošitel^e na křídlech ohybné modly, než se naplní čas a na pustošitele bude vylito rozhodnutí.“

Muž ve lněném oděvu

*Viděním zděšený Daniel je posílen,
aby mohl vyslechnout výklad vidění.*

10 ¹V třetím roce vlády Kýra, krále perského, bylo Danielovi, který byl pojmenován Beltšasar, zjeveno slovo. A to slovo je pravdivé; týká se velké strasti. Pochopil to slovo. Pochopení mu bylo dáno ve vidění.

²V těch dnech jsem já, Daniel, truchlil po celé tři týdny. ³Chutný chléb jsem nejedl, maso a víno jsem nevzal do úst, ani jsem se nepotíral mastí až do uplynutí celých tří týdnů.

⁴Dvacátého čtvrtého dne prvního měsíce jsem byl na břehu veliké řeky zvané Chidekel^f.

⁵Pozvedl jsem oči a spatřil jsem, hle, jakýsi muž oblečený ve lněném oděvu. Na bedrech měl pás z trpytivého zlata z Úfazu. ⁶Tělo měl jako chrysolit, tvář jako blesk, oči jako hořící pochodně, paže a nohy jako lesknoucí se bronz a zvuk jeho slov byl jako hrozný hluk. ⁷Já, Daniel, jsem to vidění viděl sám. Muži, kteří byli se mnou, žádné vidění neviděli, ale padlo na ně veliké zděšení a uprchli do úkrytu. ⁸Zůstal jsem sám a viděl jsem to veliké vidění, ale nezůstala ve mně síla. Velebnost mé tváře se změnila a byla zcela porušena; nezachoval jsem si sílu. ⁹Slyšel jsem zvuk jeho slov, a jak jsem zvuk jeho slov uslyšel, přišly na mě mráčky a *padl jsem* na tvář, totiž tváří na zem. ¹⁰A hle, dotkla se mě ruka a zatřásla mnou, *takže jsem se pozvedl* na kolena a dlaně rukou.

¹¹Muž mi řekl: „Danieli, muži vzácný, pochop slova, která k tobě budu mluvit. Stůj na svém místě. Jsem poslán k tobě.“ Když se mnou mluvil to slovo, stál jsem a chvěl jsem se. ¹²Řekl mi: „Neboj se, Danieli, neboť od prvního dne, kdy ses rozhodl porozumět a pokořit se před svým Bohem, byla tvá slova vyslyšena, a já jsem proto přišel. ¹³Avšak ochránce^s perského království stál proti mně po jedenadvacet dní. Dokud mi nepřišel na pomoc Míkael, jeden z předních ochránců, zůstal jsem tam u perských králů^h. ¹⁴Přišel jsem, abych tě poučil o tom, co potká tvůj lid v posledních dnech, neboť vidění se týká těchto dnů.“

²⁷Utvrdí však smlouvu mnohým v téhodni posledním, u prostřed pak toho téhodne učiní konec oběti zápalné i oběti suché; a skrze vojsko *ohavné, až do posledního a uloženého poplénění hubící, na popléněné vylito bude zpuštění.

KAPITOLA 10.

Kvílení Danielovo v Babyloně, příčinou ssoužení lidu Božího v Jeruzalémě a překážky při stavení chrámu; 8. posílnění a potěšení jeho od Boha.

¹Léta třetího Kýra krále Perského, zjeveno bylo slovo Danielovi, kterýž sloul jménem *Baltazar, a pravé bylo slovo to, i uložený čas dlouhý, a rozum toho slova i smysl zjeven jemu u vidění.

²V těch dnech já Daniel kvílil jsem za tři téhodny dnů.

³Pokrmu pochotného jsem nejedl, ani maso ani víno nevešlo do úst mých, aniž jsem se mastí mazal, až se vyplnili dnové tři téhodny.

⁴Dne pak dvacátého čtvrtého měsíce prvního, když jsem byl na břehu řeky veliké, to jest *Hiddekel.

⁵Pozdvih očí svých, viděl jsem, a aj, muž jeden *oděný v roucho lněné, a bedra jeho přepásaná byla zlatem ryzím z Ufaz.

⁶Tělo pak jeho jako tarsis, a obličej jeho na pohledění jako blesk, a oči jeho podobné pochodnám hořícím, a ramena jeho i nohy jeho na pohledění jako měď vypulovaná, a zvuk slov jeho podobný zvuku množství.

⁷Viděl jsem pak já Daniel sám vidění to, ale muži ti, kteříž se mnou byli, neviděli toho vidění, než hrůza veliká připadla na ně, až i utekli, aby se skryli.

⁸Pročež já zůstal jsem sám, a viděl jsem vidění to veliké, ale nezůstalo i ve mně síly, a krása má změnila se, a porušila na mně, aniž jsem mohl zadržeti síly.

⁹Tedy slyšel jsem zvuk slov jeho, a uslyšav zvuk slov jeho, usnul jsem tvrdě na tváři své, na tváři své na zemi.

¹⁰V tom aj, ruka dotkla se mne, a pozdvihla mne na kolena má a na dlaně rukou mých.

¹¹I řekl mi: Danieli, muži velmi milý, pozoruj slovo, kteráž já mluvit budu tobě, a stůj na místě svém, nebo nyní poslán jsem k tobě. A když promluvil ke mně slovo to, stál jsem, třesa se.

¹²Pročež řekl mi: Nebojž se, Danieli; nebo od prvního dne, jakž jsi přiložil srdce své, abys rozuměl, a trápil se před Bohem svým, vyslyšána jsou slova tvá, a já přišel jsem příčinou slov tvých.

¹³Ale kníže království Perského postavovalo se proti mně za jedenmécítma dnů, až aj, Michal, jeden

přední z knížat, přišel mi na pomoc; protož jsem já zůstal tam při králích Perských.

14 Již pak přišel jsem, *ať bych oznámil, co potkati má lid tvůj v potomních dnech; nebo ještě vidění bude o těch dnech.

15 A když mluvil ke mně ta slova, sklopiv tvář svou k zemi, oněměl jsem.

16 A aj, jako podobnost člověka dotkla se rtů mých, a otevřev ústa svá, mluvil jsem a řekl tomu, kterýž stál naproti mně: Pane můj, příčinou toho vidění obrátili se bolesti mé na mne, a aniž jsem síly zadržeti mohl.

17 Jakž tedy bude moci služebník Pána mého takový mluvit se Pánem mým takovým, poněvadž ve mně od toho času, ve mně, pravím, nezůstalo síly, ani dchnutí nepozůstalo ve mně?

18 Pročež opět dotkl se mne na pohledění jako člověk, a posilnil mne.

19 A řekl: *Neboj se, muži velmi milý, pokoj tobě, posilň se, posilň se, pravím. Když pak on mluvil se mnou, posilněn jsa, řekl jsem: Necht' mluví Pán můj, nebo jsi mne posilnil.

20 I řekl: Víš-liž, proč jsem přišel k tobě? Nebo již navrátím se, abych bojoval s *knížetem Perským. A já odcházím, a aj, kníže Řecké přitáhne.

21 Ale *oznámím ti to, což jest zapsáno v psání pravdomluvném; nebo ani jednoho není, ješto by sobě zmužile počínal se mnou v těch věcech, kromě Michala knížete vašeho.

KAPITOLA 11.

*Proroctví o čtyřech králích Perských.
5. Války králů Syrských a Egyptských.
15. Kažení země Judské od Antiocha.*

1 A tak já léta prvního Daria Médského postavil jsem se, abych ho zmocňoval a posiloval.

2 Již pak oznámím ti pravdu: Aj, ještě tři králové královati budou v Perské zemi; potom čtvrtý zbohatne bohatstvím velikým nade všecky, a když se zmocní v bohatství svém, vzbudí všecky proti království Řeckému.

3 I povstane král mocný, kterýž bude míti panství široké, a bude činiti podle vůle své.

15 Když ke mně promluvil tato slova, sklonil jsem tvář k zemi a oněměl jsem. 16 A hle, kdosi podobný lidským synům se dotkl mých rtů. Otevřel jsem ústa a promluvil jsem k tomu, který stál proti mně: „Můj pane, pro to vidění mě sevřely křeče a nezachoval jsem si sílu. 17 Jak by mohl služebník tohoto mého pána mluvit s tímto mým pánem? Od té doby není ve mně síla a nezůstal ve mně dech.“ 18 Opět se mě dotkl kdosi, kdo vypadal jako člověk, a dodal mi sílu. 19 Řekl: „Neboj se, muži vzácný, pokoj tobě! Vzchop se, vzchop se!“ Když se mnou mluvil, nabyl jsem síly. Řekl jsem: „Ať můj pán mluví, neboť jsem již posílen.“ 20 Řekl: „Víš, proč jsem k tobě přišel? Nyní se opět vrátím, abych bojoval s ochráncem Peršanů. Odcházím, a hle, přichází ochránce Řeků. 21 Zajisté, oznámím ti, co je zapsáno ve spisu pravdyⁱ. Není nikoho, kdo by mi dodával sílu v těch věcech, kromě vašeho ochránce Míkaela.“

Výklad vidění o posledních dnech

Danielovi je vyložen běh dějin v době protivenství až k pádu Opovrženého.

11 1 „V prvním roce vlády Darjaveše médského jsem stál při něm, abych mu dodával sílu a byl mu záštitou. 2 Nyní ti tedy oznámím pravdu:

Hle, v Persii povstanou ještě tři králové. Čtvrtý pak nabude většího bohatství než ostatní. Jakmile získá sílu ze svého bohatství, vyburcuje všechno proti řeckému království. 3 Povstane však bohatýrský král^j, bude vládnout nad obrovskou říší a dělat, co se mu zlíbí.

BKR

27 *k. 12,11.

Mat. 24,15.

Mark. 13,14.

Luk. 21,20.

Kapitola 10.

1 *k. 1,7; 4,5.

4 *1 Mojž. 2,14.

5 *Zjev. 1,13 násl.

14 *k. 9,22.

19 *Soud. 6,23.

Luk. 24,36.

Jan 20,19.

20 *v. 13.

21 *v. 1.

^d Jde o zákaz Antiocha IV. Epifana na podzim r. 167, který byl v platnosti „půl sedmiletí“, do 14. prosince 164.

^e V hebrejštině je slovní hříčka mezi „pustošitel“ (*šómém*) a jménem syrského božstva Baal nebes (*šámém*), s nímž je Antiochos spojován v protikladu k Hospodinu, jedoucím na cherubu (Ž 18,11).

^f = Tigris.

^g V judaistické literatuře se častěji objevuje představa, že každý národ má svého anděla – strážce.

^h Septuaginta obměňuje text: Nechal jsem jej tam u ochránce perských králů.

ⁱ Apokalyptika vychází z toho, že pozemské události byly už od věků zapsány v nebesích.

^j Narážka na Alexandra Velikého.

ČEP

ČEP • BKR

4 Da 7,2 8,8

6 v. 15

15 v. 6

16 :Da 8,9

19 :Ž 37,36

29 vv. 11nn. 23nn

31 Da 8,11nn;

Da 9,27 :12,11

>Mt 24,15

Mk 13,14

33 Da 12,3.10

4 Ale až bude *pevně* stát, bude jeho království rozlomeno, rozděleno podle čtyř nebeských větrů, avšak ne jeho potomkům; nebude *to už* říše, jaké vládl on, neboť jeho království bude rozvráceno a *dostane se* jiným, nikoli jim. 5 Tu se *vzmůže* král Jihu, ale *jeden* z jeho velitelů^k se *vzmůže víc* než on a bude vládnout. Bude vládnout nad nesmírnou říší. 6 Po uplynutí několika let se spojí: dcera krále Jihu přijde ke králi Severu, aby ujednala smír; avšak paže si neuchová sílu, jeho paže neobstojí. *Dcera* bude v té době vydána *záhubě* i s těmi, kteří ji přivedli, i s tím, který ji zplodil, a s tím, kdo jí byl oporou. 7 Avšak na jeho místo postoupí výhonek z jejích kořenů, přitáhne proti vojsku a vejde do pevnosti krále Severu a bude tam prosazovat svou sílu. 8 I jejich bohy s jejich litými sochami a vzácnými nádobami, stříbro a zlato odveze do zajetí do Egypta; pak *několik* let nechá krále Severu na pokoji. 9 *Ten sice* vtrhne do království krále Jihu, ale vrátí se do své země.

10 Jeho synové však budou válčit a shromáždí nesmírné množství vojska. *Jeden z nich* přitáhne, přizene se jako povodeň a bude válčit dál až k jeho pevnosti. 11 Král Jihu se rozhoří, vytáhne a bude s ním, s králem Severu, bojovat; ten sice postaví nesmírné množství *vojska*, ale to množství bude vydáno do rukou onoho. 12 To množství bude odvedeno. Jeho srdce zpychne. Pobje desetitisíce, avšak moc *si* neudrží. 13 Král Severu se vrátí a postaví ještě nesmírnější množství, než bylo první, a po určité době, po *několika* letech, přitáhne s velikým vojskem a obrovským vybavením. 14 V té době se mnozí postaví proti králi Jihu a synové rozvratníků tvého lidu^l se pozdvihnou, aby se potvrdilo vidění, avšak klesnou. 15 Král Severu *opět* přitáhne, nasype náspy a zmocní se opevněného města. Paže Jihu neobstojí, ani lid jeho vybraných *sborů* nebude mít sílu, aby obstál. 16 Ten, který přitáhne proti němu, bude dělat, co se mu zlíbí, a nikdo před ním neobstojí. Zastaví se i v nádherné zemi a jeho ruka *přinese* zkázu. 17 Pojme úmysl zmocnit se celého jeho království, ujedná s ním smír a dá mu jednu z dcer, aby *království* strhla do zkázy. Ale ona nebude stát při něm. 18 Pak obrátí tvář k ostrovům a mnohých se zmocní, avšak *jeden* konzul^m učiní přítrž jeho tupení; *a* nejen to: jeho tupení mu oplatí. 19 Obrátí tedy tvář k pevnostem své země, ale klesne, padne a nenajdou ho. 20 Na jeho místo povstane někdo, kdo dá projít výběřčímu vznešeným královstvím, ale po několika letech bude zlomen, a to ani hněvem ani bojem.

4 Když se pak zmocní, potřino bude království jeho, a **rozděleno* bude na čtyři strany světa, však ne mezi potomky jeho, aniž bude panství jeho takové, jakéž bylo; nebo vykořeněno bude království jeho, a jiným mimo ně *se dostane*.

5 Pročež posilní se král polední, ano i jedno z knížat jeho, a mocnější bude nad něho, a panovati bude; panství široké bude panství jeho.

6 Po některých pak letech spřízní se; nebo dcera krále poledního dostane se za krále půlnočního, aby učinila příměří. Ale neobdrží síly ramene, aniž on ostojí s ramenem svým, ale vydána bude ona i ti, kteříž ji přivedou, i syn její, i ten, kterýž ji posilňoval v ty časy.

7 Potom povstane z výstřelku kořenů jejích na místo jeho, kterýž přitáhne s vojskem svým, a udeří na pevnost krále půlnočního, a přičiní se, aby se jich zmocnil.

8 Nadto i bohy jejich s knížaty jejich, s nádobami drahými jejich, stříbrem a zlatem v zajetí zavede do Egypta, a bude bezpečen za *mnoho* let před králem půlnočním.

9 A tak přijde do království král polední, a navrátí se do země své.

10 Ale synové onoho válčiti budou, a seberou množství vojsk velikých. A nenadále přijde, jako povodeň procházeti bude, a navracuje se, válkou dotíratí bude až k jeho pevnostem.

11 Pročež rozdrážděn jsa král polední, vytáhne, a bojovati bude s ním, s králem půlnočním, a sšikuje množství veliké, i bude vydáno množství to v ruku jeho.

12 I pozdvihne se množství to, a povýší **se* srdce jeho, a ačkoli porazí na tisíce, a však se nezmocní.

13 Potom navrátě se král půlnoční, sšikuje množství větší než prvé, a po dokonání času některých let, nenadále přijde s vojskem velikým a s dostatkem hojným.

14 V těch časích mnozí se postaví proti králi polednímu, ale synové nešlechtní z lidu tvého zhubeňi budou, a pro stvrzení vidění tohoto padnou.

15 Nebo přitáhne král půlnoční, a vzdělaje náspy, dobude měst hrazených, tak že ramena poledního neostojí, ani lid vybraný jeho, aniž budou míti síly k odpírání.

16 A přitáhna proti němu, bude činiti podlé vůle své, a nebude žádného, ješto by se postavil proti němu. Postaví se také v zemi Judské, kterouž docela zkazí rukou svou.

17 Potom obrátí tvář svou, aby přitáhna s mocí všeho království svého, a ukazuje se jako by vše upřímě jednal, dovede *něčeho*. Nebo dá jemu krásnou

BKR

Kapitola 11.

4 *k. 7,6; 8,8.

12 *k. 5,20.

19 *k. 8,25.

†Žalm 37,36.

26 *Žalm 41,10.

pannu, aby ho zahubil skrze ni, ale ona nedostojí aniž bude držeti s ním.

18Zatím obrátí tvář svou k ostrovům, a dobude mnohých, ale vůdce přítrž učiní pohanění jeho, anobrž to hanění jeho na něj obrátí.

19Pročež obrátí tvář svou k pevnostem země své, ale *klesne a padne, †i zahyne.

20I povstane na místo jeho v slávě královské ten, kterýž rozešle výběrčí, ale ten po nemnohých dnech potřín bude, a to ne v hněvě, ani v boji.

21Na místě tohoto postaví se nevzácný, ačkoli nevloží na něj ozdoby královské, a však přijde pokojně, ujme království skrze úlisnost.

22A rameny jako povodní zachvácení budou před obličejem jeho *mnozí*, a potříní budou jako i ten vůdce, kterýž s ním smlouvu učinil.

23Nebo v tovaryšství s ním vejda, prokáže nad ním lest, a přijeda, zmocní se království s malým počtem lidu.

24Bezpečně také i do nejúrodnějších míst té krajiny vpadne, a činiti bude to, čehož nečinili otcové jeho, ani otcové otců jeho; loupež a kořisti a zboží jim rozdělí, ano i proti pevnostem chytrosti své vymýšleti bude, a to do času.

25Potom vzbudí sílu svou a srdce své proti králi polednímu s vojskem velikým, s nímž král polední vojensky se potýkati bude, s vojskem velikým a velmi silným, ale neostojí, proto že vymyslí proti němu chytrost.

26Nebo *kteříž jídají pokrm, potrou jej, když vojsko onoho se rozvodní; i padnou, zbiti jsouce mnozí.

27Tehdáž obou těch králů srdce bude činiti zlé, a za jedním a tímž stolem lež mluviti budou, ale nepodaří se, proto že cíl uložený na jiný ještě čas odložen.

28A protož navrátí se do země své s zbožím velikým, a srdce jeho bude proti smlouvě svaté. Což učině, navrátí se do země své.

29V uložený čas navrátě se, potáhne na poledne, ale to nebude podobné prvnímu ani poslednímu.

30Nebo přijdou proti němu lodí Citejské, pročež bude jej to boleti, tak že opět zlobiti se bude proti smlouvě svaté. Což učině, navrátí se, a srozumění míti bude s těmi, kteříž opustili smlouvu svatou.

31A vojska veliká podlé něho státi budou, a poškvrní svatyně a pevnosti; odejmou také oběť ustavičnou, a postaví ohavnost zpuštění,

32Tak aby ty, kteříž se bezbožně proti smlouvě chovati budou, v pokrytství posiloval úlisnostmi, lid pak, kterýž zná Boha svého, aby jímal. Což i učiní.

33Pročež vyučující lid, vyučující mnohé, padati budou od meče a ohně, zajetí a loupeže za mnohé dny.

21Na jeho místo povstane Opovrženihodnýⁿ. Královská důstojnost mu nebude udělena, nýbrž nerušeně přitáhne a úskočně se zmocní království. 22Jako povodní budou před ním odplaveny a zlomeny paže *protivníků*, právě tak i vůdce smlouvy. 23S těmi, kteří se s ním spojí, bude jednat lstivě. Opovážlivě vytáhne s hrstkou pronároda. 24Nerušeně přitáhne do žirných krajin a učiní, co nečinili jeho otcové ani otcové jeho otců. Rozdělí mezi své *lidi* loupež, kořist a majetek a opevněným místům bude strojit úklady, až do času.

25Vyburcuje svou sílu i srdce proti králi Jihu, *potáhne* s velikým vojskem. Král Jihu s vojskem velice velkým a zdatným se s *ním* utká v boji, ale neobstojí, protože mu budou nastrojeny úklady. 26Ti totiž, kteří jídají jeho lahůdky, ho zlomí, jeho vojsko bude odplaveno, mnoho *jich* bude skoleno a padne. 27Srdce obou těch králů budou *plná* zloby a u jednoho stolu budou mluvit lež, ale nezdaří se *to*, neboť konec je ještě *odložen* do jistého času. 28Navrátí se tedy do své země s velikým jměním, ale jeho srdce bude proti svaté smlouvě. *Podle toho* bude jednat °; pak se vrátí do své země.

29Po jistém čase opět potáhne proti Jihu, ale podruhé to nebude tak jako poprvé. 30Přitáhne na něj loďstvo Kitejců a bude zkrušen. Opět bude soptit a jednat proti svaté smlouvě. Obrátí se a přikloní k těm, kdo opustili svatou smlouvu. 31Jeho paže se napřáhnou a znesvěti svatyni^p i pevnost, vymytí každodenní oběť a dají *tam* ohyzdnou modlu pustošitele. 32Ty, kteří jednají svévolně vůči smlouvě, přivede úlisnostmi k rouhání. Avšak lid, ti, kteří se znají ke svému Bohu, zůstanou pevní a budou *podle toho* jednat. 33Prozíraví v lidu budou poučovat mnohé,

^k Seleukos I. Nikátor, původně velitel egyptského Ptolemaia I. Sótéra (323 až 285), zakladatel dynastie Seleukovců v Sýrii (312–280). V dalším se popisují vzájemné vztahy mezi oběma panovnickými rody.

^l Palestina spadala do té doby pod svrchovanost egyptskou. Povstání židů proti Ptolemaiovcům umožnilo Antiochu III. po jeho vítězství u Paneionu r. 198 př. Kr. připojit Palestinu k Sýrii.

^m Říman Lucius Scipio, který Antiocha III. porazil r. 190 u Magnésia.

ⁿ Antiochos IV. Epifanés (175–164), bratr Seleuka IV. zavražděného Héliodorem (175).

^o Při návratu z Egypta vyloupil Antiochos IV. r. 169 jeruzalémský chrám.

^p Stalo se tak na podzim 167 a 7. prosince téhož roku byl Hospodinův chrám zasvěcen Diovi Olympskému. Sr 9,27, pozn.^d.

ČEP

35 Da 12,10;
8,17 11,40
12,4,936 Da 8,4
11,3; 7,25
2Te 2,4
Zj 13,5n;
Iz 10,2540 Da 8,17
11,35 12,4,9

12. kapitola

1 Da 10,13.21
:Ju 9

Zj 12,7;

Jr 30,7

>Mt 24,21;

:L 10,20

Zj 3,5 20,12

2 :J 5,28n

Sk 24,15

>Mt 25,46

3 >Mt 13,43

4 :Iz 8,16

Zj 10,4;

Da 8,17

11,35.40 12,9;

:Am 8,12

6 :v. 7

Ez 9,2.3.11

10,2.6n Zj 15,6

7 :Dt 32,40;

Da 7,25; :Da 8,24

9 Da 8,17

11,35.40 12,4

10 Da 11,35;

:Zj 22,11;

:Da 11,33

11 Da 8,11nn

11,31; 9,27

:Mt 24,15

ale budou po nějaký čas klesat pod mečem a plamenem, zajetím a loupeží. 34Když budou klesat, naleznou trochu pomoci, ale mnozí se k nim připojí úskočně. 35Někteří z prozíravých budou klesat, budou zkoušeni, tříbeni a běleni pro dobu konce, totiž do jistého času.

36Král bude dělat, co se mu zlíbí, bude se vypínat a činit větším nad každého boha a bude divně mluvit i proti Bohu bohů, co *mu* nepřísluší, a bude ho provázet zdar, dokud se nedovrší hrozný hněv, neboť rozhodnutí bude vykonáno. 37Nepřikloní se ani k bohům svých otců ani k Oblíbenci žen^a, nepřikloní se k žádnému bohu, neboť se bude činit větším nade všechny. 38Jen boha pevností bude ctít na jeho místě, zlatem, stříbrem, drahokamem a drahocennostmi bude ctít boha, kterého jeho otcové neznali. 39Cizího boha uvede do opevněných pevností; kdo ho uzná, *toho* zahrne slávou. Takovým svěří vládu nad mnohými a jako odměnu *jim* přidělí půdu.

40V době konce^r se s ním srazí král Jihu, ale král Severu proti němu zaútočí s vozbou a jízdou a obrovským loďstvem. Přitáhne proti zemím, zaplaví je a potáhne *dál*. 41Přitáhne i do nádherne země a mnozí klesnou. Z jeho rukou uniknou jen tito: Edóm, Moáb a přední z Amónovců. 42Vztáhne svou ruku na *četné* země; ani egyptská země nevyvázne. 43Získá vládu nad skrytými poklady zlata a stříbra a všemi egyptskými drahocennostmi. V jeho průvodu budou i Lúbijci a Kúšijci. 44Ale vyděsí ho zprávy z východu a ze severu. Vytáhne s velikým rozhořčením, aby mnohé zahladil a vyhubil jako klaté. 45Postaví své přepychové stany od moří k hoře svaté nádhery. Pak přijde jeho konec a nikdo mu nepomůže.“

Poslední věci zůstanou tajemstvím

Záchrana Božího lidu. Daniel má zapečetit knihu, která bude rozpečetěna až v době konce.

12 1„V oné době povstane Míkael, velký ochránce, a bude stát při synech tvého lidu.

Bude *to* doba soužení, jaké nebylo od vzniku národa až do této doby.

V oné době bude vyproštěn tvůj lid, každý, kdo je zapsán v Knize.

2Mnozí z těch, kteří spí v prachu země, procitnou; jedni k životu věčnému, druzí k pohaně *a* věčné hrůze.

34A když padati budou, malou pomoc míti budou; nebo připojí se k nim mnozí pochlebně.

35Z těch pak, kteříž jiné vyučují, padati budou, aby prubování a čištění a bílení byli až do času jistého; neboť *to* ještě *potrvá* až do času uloženého.

36Král zajisté ten bude *činiti podle vůle své, a pozdvihne se a zvelebí nad každého boha, i proti Bohu nade *všemi* bohy nejsilnějšímu mluvití †bude divné věci; a šťastně se mu povede až do vykonání prchlivosti, ažby se to, což uloženo jest, vykonalo.

37Ani k bohům otců svých se nenakloní, ani k *milování žen, aniž k komu z bohů se nakloní, proto že se nade všechno velebiti bude.

38A na místě Boha nejsilnějšího ctíti bude boha, kteréhož neznali otcové jeho; ctíti bude zlatem a stříbrem, a kamením drahým a klénoty.

39A tak dovede toho, že pevnosti Nejsilnějšího budou boha cizího, *a* kteréž se mu viděti bude, poctí slávou, a způsobí, aby panovali nad mnohými, a zemi rozdělí místo mzdy.

40Při dokonání pak toho času trkati se s ním bude král polední, ale král půlnocní oboří se na něj s vozy a s jezdci a lodími mnohými, a přitáhne do země, jako povodeň projde.

41Potom přitáhne do země Judské, a mnohé země padnou. Tito pak ujdou ruky jeho, Idumejští a Moábští, a prvotiny synů Ammon.

42A když ruku svou vztáhne na země, ani země Egyptská nebude moci jeho zniknouti.

43Nebo opanuje poklady zlata a stříbra, a všechny klénoty Egyptské; Lubimští také a Mouřenínové za ním půjdou.

44V tom noviny od východu a od půlnoci přestraší jej; pročež vytáhne s prchlivostí velikou, aby hubil a mordoval mnohé.

45I rozbije stany paláce svého mezi mořemi, na hoře okrasy svatosti; a když přijde k skonání svému, nebude míti žádného spomocníka.

KAPITOLA 12.

Proroctví o vysvobození lidu Božího ze všech ssoužení skrze Krista.

1Toho času postaví se *Michal, kníže veliké, kterýž zastává synů lidu tvého, a bude čas †ssoužení, jakéhož nebylo, jakž jest národ, až do toho času; toho, pravím, času vysvobozen bude lid tvůj, kdožkoli nalezen bude zapsaný v knize.

2Tuť mnozí z těch, kteříž spí v prachu země, procítí, jedni k životu věčnému, druzí pak *ku pohanění a ku potupě věčné.

BKR

36 *2 Tes. 2,4.

†Dan. 7,8.

37 *1 Tim. 4,2,3.

Kapitola 12.

1 *k. 10,13,21.

†Mat. 24,21.

2 *Jan 5,29.

3 *Žalm 84,7.

†Mat. 13,43.

4 *v. 9.

6 *k. 10,5.

7 *5 Mojž. 32,40.

10 *k. 11,35.

11 *Mat. 24,15.

3 Ale ti, *kteříž jiné †vyučují, stkvítí se budou jako blesk oblohy, a kteříž k spravedlnosti přivozují mnohé, jako hvězdy na věčné věky.

4 Ty pak Danieli, zavři slova tato, a zapečeť *knihu tuto až do času jistého. Mnozí budou pilně zpytovat, a rozmnoženo bude umění.

5 Zatím viděl jsem já Daniel, a aj, jiní dva stáli, jeden z této strany břehu řeky, a druhý z druhé strany břehu též řeky.

6 A řekl muži tomu oblečenému v roucho *lněné, kterýž stál nad vodou té řeky: Když bude konec těm divným věcem?

7 I slyšel jsem muže toho oblečeného v roucho lněné, kterýž stál nad vodou té řeky, an zdvihl pravici svou i levici svou k nebi, a přísáhl skrze Živého *na věky, že po uložení času, a uložení časů, i půl času, a když do cela rozptýlí násilí lidu svatého, dokonají se všechny tyto věci.

8 A když jsem já slyše, nerozuměl, řekl jsem: Pane můj, jaký konec bude těch věcí?

9 Tedy řekl: Odejdi, Danieli, nebo zavřina jsou a zapečetěna slova ta až do času jistého.

10 Přecházení *a bílení a prubování budou mnozí; bezbožní zajisté bezbožnost páchatí budou, aniž co porozumějí kteří z nich, ale moudří porozumějí.

11 Od toho pak času, v němž odjata bude oběť ustavičná, a postavena ohavnost *hubící, bude dnů tisíc, dvě stě a devadesát.

12 Blahoslavený, kdož dočká a přijde ke dnům tisíc, třem stům, třiceti a pěti.

13 Ty pak odejdi k místu svému, a odpočívati budeš, a zůstaneš v losu svém na skonání dnů.

3 Prozíraví budou zářit jako záře oblohy, a ti, kteří mnohým dopomáhají k spravedlnosti, jako hvězdy, navěky a navždy.

4 A ty, Danieli, udržuj ta slova v tajnosti a zapečeť tuto knihu až do doby konce. Mnozí budou zmateně pobíhat, ale poznání se rozmnoží.“

5 Já, Daniel, jsem viděl *toto*: Hle, povstali dva další *muži*, jeden na tomto břehu veletoku, druhý na onom břehu veletoku, 6 a ten se otázel muže oblečeného ve lněném oděvu, který byl nad vodami veletoku: „Kdy nastane konec těch podivuhodných věcí?“ 7 I slyšel jsem muže oblečeného ve lněném oděvu, který byl nad vodami veletoku. Zvedl svou pravici i levici k nebi a přísahal při Živém navěky, že k času a časům a k polovině, až se dovrší roztržení moci^s svatého lidu, dovrší se i všechno toto. 8 Slyšel jsem, ale neporozuměl jsem. Řekl jsem: „Můj pane, jaké bude zakončení toho *všeho*?“

9 Řekl: „Jdi, Danieli, tajuplná a zapečetěná budou ta slova až do doby konce. 10 Mnozí se vytríbí, zbělí a budou vyzkoušeni. Svěvolníci budou jednat svévolně; žádný svěvolník se nepoučí, ale prozíraví se poučí. 11 Od doby, kdy bude odstraněna každodenní oběť a vztyčena ohyzná modla pustošitele, *uplyne* tisíc dvě stě devadesát dní. 12 Blaze tomu, kdo se v důvěře dočká tisíce tří set třiceti pěti dnů. 13 Ty vytrvej do konce. Pak odpočineš, ale na konci dnů povstaneš ke svému údělu.“

^q Tj. Adonise – Tamúze.

^r Následuje popis v ustálených obrazech, které přirozeně neodpovídají skutečnému průběhu událostí.

^s Jiní: rozptýlení.

^t Podle vv. 1–4 je tímto údělem účast spravedlivých na životě věčném.